

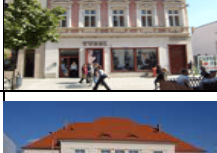

PRÍLOHA k VZN č.5/2009 v znení dodatku č. 1, 2, 3, 4 a 5 o národných kultúrnych pamiatkach a pamätihodnostiach mesta Nitra

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or. č.	Súp. č.	Parcel. č.	Význam, stručná charakteristika	Evid. č., rozhodnutie Mesta o zápise
1	Budova bývalých finančných úradov		Nitra	Damborského	1	1455	2043/1	Architektonicky hodnotný objekt z 20. st. Jednoduchá funkcionalistická dispozícia; nad travertínovým soklom je hlavná plocha vstupnej fasády obložená tehlovým keramickým obkladom, ostatné časti priečelí tvoria biela omietka. Trojposchodový objekt pôvodne slúžil ako sídlo finančných úradov, neskôr internát, Stavoprojekt, v súčasnosti v budove sídli Krajská prokuratúra v Nitre. Autor projektu: Jindřich Merganc. Projekt realizovaný v roku 1931. Zdroj: Dulla, M. - Moravčíková, H.: Architektúra Slovenska v 20. storočí. Bratislava 2002	HNP1/2009; č. uznesenia 169/2009-MZ
2	Budova prvého štátneho obytného domu		Nitra	Cintorínska	2	1408	2124	Architektonicky hodnotný objekt z 20.st. Blok trojpodlažného obytného domu. Jednoduchá tradičná kompozícia v pôdorysnom tvare L ťaží z členitého výtvarného stvárnenia fasády. Náročná sekcia je zdôraznená zvýšením o jedno podlažie a negatívnu farebnou kombináciou. Ostatné telo domu má farbu pálenej sieny a ozdobené je bielym ornamentom oblúčkového dekoratívizmu. Sedlová strecha má tradičné, na šesť častí delené okenné otvory. Autor projektu: František Krupka (1922). Projekt realizovaný v roku 1923. Zdroj: Dulla, M. - Moravčíková, H.: Architektúra Slovenska v 20. storočí. Bratislava 2002	HNP2/2009; č. uznesenia 169/2009-MZ
3	Vila Dr. Veröa		Nitra	Fraňa Mojtu	6	272	1776/1,2,3,4	Architektonicky hodnotný objekt. Dvojpodlažný puristický dom komponovaný z dvoch krídel, ktoré sa otvárali do náročnej záhrady. Špecifikom domu je veľká pobytová terasa na poschodí, na ktorú sa napájali spálne členov rodiny. Vďaka tomu atribútu sa stavba stala predobrazom neskorších terasových domov. Autori projektu: Fridrich Weinwurm, Ignác Vécsei (1926). Projekt realizovaný v roku 1927. Stavba zbúraná zač. 90. rokov 20. stor. a nahradená replikou. Zdroj: Dulla, M. - Moravčíková, H.: Architektúra Slovenska v 20. storočí. Bratislava 2002	HNP4/2009; č. uznesenia 169/2009-MZ
4	Dom mestský		Nitra	Kupecká	4	1351	1335	Vysoká bonita parcely a architektúry. Objekt na neskorostredovekej parcele, so zachovanou dispozíciou z obdobia klasicizmu, s prestavbou v 30. rokoch 20. st., v dôležitej urbanistickej situácii. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP5/2009; č. uznesenia 169/2009-MZ
5	Dom mestský		Nitra	Kupecká	6	1352	1334	Vysoká bonita parcely a architektúry. Architektonicky hodnotná stavba z 18. st. Klasicistická stavba so starším barokovým jadrom s charakteristickými dobovými znakmi. Hodnotné architektonické a umelecko-remeselné detaily. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP6/2009; č. uznesenia 169/2009-MZ
6	Bytový dom		Nitra	Kupecká	14	1356	1323	Vysoká bonita parcely a architektúry. Architektonicky hodnotná stavba z 19. st. Funkčne doriešený celok s dobrým bytovým štandardom, zachované cenné detaily. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP7/2009; č. uznesenia 169/2009-MZ
7	Obytné domy na sídlisku Chrenová I.		Nitra	Ľudovíta Okánika, Lomnická, Nábřežie mládeže				Jeden z najlepších povojnových sídliskových komplexov na Slovensku. Jednoduchá skladba typových domov v podobe rovnoramenného písmena Y (trojposchodový a trinásťposchodový typ). Autor urbanistického riešenia: Michal Maximilián Scheer. Realizácia projektu v rokoch 1963 - 1965. Zdroj: Dulla, M. - Moravčíková, H.: Architektúra Slovenska v 20. storočí. Bratislava 2002	HNP8/2009; č. uznesenia 169/2009-MZ
8	Meštiansky dom		Nitra	Štefánikova	24	58	1386	Vysoká bonita parcely a architektúry. Hodnotný dokument mestského typu výstavby z konca 19. st. a 30. rokov 20. st. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP10/2009; č. uznesenia 169/2009-MZ
9	Meštiansky dom		Nitra	Štefánikova	25	14	1497	Architektonicky hodnotná stavba z 19. st., dostavba realizovaná v 30. rokoch 20. st. Vysoká bonita parcely a architektúry. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP11/2009; č. uznesenia 169/2009-MZ

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or. č.	Súp. č.	Parcel. č.	Význam, stručná charakteristika	Evid. č., rozhodnutie Mesta o zápise	
10	Bytový dom		Nitra	Štefánikova	29	17	1495	Architektonicky hodnotná stavba z 20. st. Secesný objekt. Vysoká bonita parcely a architektúry. Hodnotná dispozícia, kultivované tvaroslovie, zachované detaily a štýlové prvky. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP12/2009; č. uznesenia 169/2009-MZ	
11	Administratívna budova		Nitra	Štefánikova	45	28	1450	Trojposchodová symetrická budova s oknami spojenými rímsami do ucelených horizontálnych pásov. Symetrické priečelie s centrálnym rizalitom obloženým travertínom a stožiarom v atike predstavuje štandardnú kompozičnú schému administratívnych objektov. Autor projektu: pravdepodobne František Eduard Bednárík. Realizácia projektu približne v roku 1940. Zdroj: Dulla, M. - Moravčíková, H.: Architektúra Slovenska v 20. storočí. Bratislava 2002	HNP14/2009; č. uznesenia 169/2009-MZ	
12	Veľprepoštský palác		Nitra	Nám. Jána Pavla II.	5	1010	16	Postavený na podnet cisárovnej Márie Terézie v 70. rokoch 18. st. podľa projektu Fr. A. Hillebrandta ako dvojpodlažná rokokovo - klasicistická stavba s manzardovou strechou. Na budove bola pôvodne umiestnená dvesto centimetrov vysoká jazdecká socha cisárovnej. Počas bombardovania mesta v roku 1945 bola budova značne poškodená. Po druhej svetovej vojne bola stavba čiastočne obnovená. Pôvodne zachovaná je len stredná časť prizemia. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP16/2009; č. uznesenia 169/2009-MZ	
13	Budova bývalého biskupského hostinca		Nitra	Mestský park			943	159	Secesná budova zo zač. 20. st. postavená ako biskupský hostinec. Neskôr v budove situovaná obľúbená kaviareň. V povedomí Nitranov známa ako bývalé miesto oddychu, občerstvenia, hudby a letných promenádnych koncertov. Zdroj: Fusek, G. - Zemene, M. R.: Dejiny Nitry. Nitra 1998	HNP17/2009; č. uznesenia 169/2009-MZ
14	Budova väznice		Nitra	Cintorínska	3			2115	Budova bola postavená v secesnom slohu v roku 1904 staviteľmi Tomaschekom a Csellághom podľa projektu architekta Štefana Kissa. Väznica mala kapacitu 260 miest. V rokoch 1904 - 1960 slúžila svojmu účelu, v rokoch 1960 - 1969 bola dočasne sídlom Štátneho archívu v Nitre a v roku 1969 bola opäť odovzdaná do pôsobnosti vtedajšieho Zboru nápravnej výchovy. Budova prešla rozsiahlou rekonštrukciou a modernizáciou v rokoch 1972 - 1973. Zdroj: archív Ústavu na výkon väzby v Nitre	HNP1/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
15	Budova bývalého kapitúlskeho hostinca		Nitra	Farská	4			349/1	Pôvodne jednoposchodová budova historického hostinca vo vlastníctve Nitrianskej kapituly. V máji 1848 ňom bývali hurbanovskí vyslanci Národnej rady Daniel Bôrik a Ľudovít Šulek, ktorí chceli odovzdať župnej vrchnosti Nitrianske žiadosti (za reč na Sihoti boli zavretí v župnej väznici). V roku 1882 si hostinec prenajal podnikateľ František Lakner a prestaval na dvojpodlažný hotel. Zároveň neďaleko vybudoval hotel Hungária a medzi oboma lokálmi zaviedol telefonické spojenie - prvé v Nitre. Zdroj: Fusek, G. - Zemene, M. R.: Dejiny Nitry. Nitra 1998	HNP2/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
16	Kostol a kláštor milosrdných sestier sv. Vincenta de Paul		Nitra	Farská	19, 21			1358	Objekt kostola predstavuje jednu z dominant Dolného mesta vďaka ihlancovitému zastrešeniu veže kostola a rozložitému priečeliu. Kláštorný komplex s kostolom tvoria štyri čiastočne prepojené objekty s ústredným dvorom. Evidujeme tri stavebné etapy: barokovú z 2. tretiny 18. storočia v suteréne a na prizemí, empír zo zač. 19. st. prítomný v pôdoryse i klenbách a historizujúcu (neorománsky a neogotický sloh), realizovanú od roku 1852 podľa projektu Františka Částku. V prestavbe pokračoval od roku 1855 J. Szmatos z Viedne a dokončil ju roku 1861 A. Herwert z Nitry. Do priestorov sa v roku 1861 nastťahovali rádové sestry vincentky z rakúskeho Grazu. Biskup Roškovani im zveril opateru chorých a výchovu dievčat. Od roku 1868 v komplexe sídlila aj materská škola. Biskup Imrich Bende tu zriadil aj meštiansku školu, neskôr vyššiu dievčenskú školu. Po roku 1932 tu sídlil ženský učiteľský ústav. V roku 1934 bol objekt funkčne upravený a generálne prestavaný podľa projektu Maximiliána Scheera. V 2. pol. 20. st. bol účelovo modernizovaný. Zdroj: Mencl, V.: Súpis pamiatok na Slovensku. Bratislava 1968, Krčmár, A.: Nitra na starých pohľadniciach, archív KPÚ v Nitre.	HNP3/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
17	Mestský dom		Nitra	Farská	25			1383	Dvojpodlažný rodinný dom reprezentujúci modernu 20. storočia s kubistickým tvaroslovím. Objekt vznikol na mieste staršieho domu; krídlo s pultovou strechou pochádza z 19. st. Na atike a polkruhovou arkierou, osadenom na kubizujúcej konzole, je ornamentálny reliéf. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP4/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or. č.	Súp. č.	Parcel. č.	Význam, stručná charakteristika	Evid. č., rozhodnutie Mesta o zápise
18	Dom mestský		Nitra	Farská	31	1310	1399	Dvojpodlažný rodinný dom z roku 1932 s päťosovým priečelím s plastickými členeniami a postromantickými detailami v kubizujúcej hmote. Balkón je položený na dvojici pretiahnutých konzol. Zachovali sa pôvodné okná, vstupná brána, interiérové prvky, dvojramenné schodisko. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP5/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
19	Kostol reformovanej cirkvi		Nitra	Fraňa Mojtu	10	276	1519	Sakrálny objekt bol postavený v roku 1910 v historizujúcom (neorenesančnom) slohu z darov veriacich rôznych národností žijúcich na Slovensku. Autorom projektu je József Gere. Kostol bol slávnostne vysvätený 12.3.1911. Až do roku 2000 bol modlitebným miestom pre reformovanú a evanjelickú cirkev, od uvedeného roku je v správe reformovanej cirkvi, pre ktorej náboženské potreby slúži. Zdroj: Reformovaná kresťanská cirkev na Slovensku - cirkevný zbor Nitra	HNP7/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
20	Budova fary reformovanej cirkvi		Nitra	Fraňa Mojtu	10	275	1518	Budova fary bola postavená v 90. rokoch 19. storočia. V 1. 1/3 20. storočia bola budova čiastočne prestavaná pre potreby Reformovanej cirkvi v Nitre. Zriadili v nej modlitebňu, byt farára a byt učiteľa - kantora. Zadné časti budovy boli v rokoch 1910 – 1915 využívané ako protestantská škola. Zdroj: Reformovaná kresťanská cirkev na Slovensku - cirkevný zbor Nitra	HNP8/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
21	Poštárska kolónia		Nitra	Hospodárska	1, 2, 3, 4, 5, 6	82, 85, 83, 86, 84, 87	4458-4477, 4484-4492, 4478, 4479, 4480, 4481, 4482, 4483, 4522, 4523, 4518, 4519, 4520, 4556, 4557, 4558, 4560, 4561, 4562, 4537, 4538, 4539, 4534, 4535, 4536, 4532, 4533, 4530, 4531, 4528, 4529	Obytný súbor realizovalo Obecné prospěšné stavební a bytové družstvo poštovních zaměstnanců v letech 1923-1924 pro poštových zaměstnanců. Patří k nejvýznamnějším realizacím v Nitre působícího architekta a stavitele Václava Jiráka (v některých publikacích je autorství přisuzované M. M. Harmincovi). Ide o výjimečný příklad obytné zástavby mezivojnového období, organizované na družstevném principu. Na vlastních parcelách bylo postavených 8 rodinných domů a 8 rodinných dvojdomů (spolu 44 obytných jednotek) s vysokými sedlovými střechami a čiastočne využitým podkrovím. Podkrovie na dvojdomu je presvetlené dvoma oknami v štíte a v izolovanom dome obohatené o malý balkón. Romantický ráz dodávajú arkierie z holého tehlového muriva. V súčasnosti slúžia obytné objekty na súkromné bývanie a ako sídla firiem. Súbor tvorí autentický urbanistický celok. Zdroj: archív KPÚ v Nitre.	HNP10/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
			Nitra	Nécseyho	2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23	70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69			

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or. č.	Súp. č.	Parcel. č.	Význam, stručná charakteristika	Evid. č., rozhodnutie Mesta o zápise
			Nitra	Dobšinského		43, 44, 45, 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29			
			Nitra	Dolnozoborská	1	9			
22	Vila		Nitra	Kmeťkova	11	318	1616	Charakteristická funkcionalistická stavba s výraznou horizontálnou okennou štrbinou na prízemí, za ktorou bola umiestnená obývací izba a terasa. Horná terasa na poschodí bola krytá rámovou pergolou. Zdroj: Dulla, M. - Moravčíková, H.: Architektúra Slovenska v 20. storočí. Bratislava 2002	HNP11/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
23	Obytný dom		Nitra	Kupecká	1		1340	Funcionalistická stavba z 30. rokov 20. storočia so štvorosovým priečelím, predsunutým rizalitom na vyšších poschodiach a balkónmi s francúzskymi oknami. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP13/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
24	Dom mestský		Nitra	Kupecká	7	1347	1349	Dvojpodlažný meštiansky dom položený na staršom historickom jadre z neskorého stredoveku. Prestavaný v baroku (doteraz zachované klenby v časti prízemí a v suteréne) a v poslednej tretine 19. storočia (priečelie). V časti suterénu je prítomná neskorostredoveká a renesančná situácia. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP14/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
25	Dom obytný		Nitra	Kupecká	9	1348	1351	Objekt pochádza z obdobia klasicizmu (konzoly nesúce pavlačovú ochodzu), má staršie neskorostredoveké jadro (časť pivnice). V 30. rokoch 20. storočia bol upravovaný (obchodné portály). Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP15/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
26	Bytový dom		Nitra	Malá	2	3106	167	Objekt postavený začiatkom 20. stor. ako viacbytovka v eklektickom slohu. Dom má trojtraktovú a dvojtraktovú dispozíciu; nachádzali sa v ňom tri väčšie byty, spoločné sociálne zariadenia prístupné priamo z fasády objektu. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP16/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or. č.	Súp. č.	Parcel. č.	Význam, stručná charakteristika	Evid. č., rozhodnutie Mesta o zápise
27	Areál bývalej továrne Ferenit		Nitra	Mostná	13	206	1621	Továreň na výrobu bridlicovej krytiny postavil v rokoch 1911 - 1913 podnikateľ so stavebným a palivovým drevom Adolf Kramer. V rokoch 1920 - 1921 továreň zrekonštruoval, rozšíril a zmenil názov na Ferrenit, továreň na osinkovú bridlicu, Adolf Kramer a synovia. Roku 1942 bola pristavená sušiareň. V roku 1946 továreň zamestnávala približne 300 robotníkov. Po roku 1948 bola znárodnená. Je jednou z posledných pozoruhodných technických pamätihodností na území mesta. Zdroj: Fusek, G. - Zemene, M. R.: Dejiny Nitry. Nitra 1998, Fojtik, J. (ed.): Nitra. Nitra 1977	HNP17/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
28	Sídliisko Párovce		Nitra	Párovce				Opakujúce sa dva typy domov - výškový bodový dom s konkávne zakrivenou strechou strešnej nadstavby a pozdĺžny sekciový dom. Obytné domy sú kombinované s obchodmi, službami a administratívou. Urbanistická skladba i architektonický výraz domov zaraďuje sídlisko k typickým príkladom neskorerj moderny. Autorom projektu je Michal Maximilián Scheer v spolupráci s Gabrielom Strážovcom a Štefanom Sojkom. Sídlisko bolo vybudované v rokoch 1956 - 1963. Súčasťou sídliska je prírodná pamiatka Nitriansky dolomitový lom - tzv. Rolfesova baňa. Ide o čiastočne zaplavenú časť bývalého lomu na ťažbu kameňa, patriacu k výbežku Trábečského pohoria. Zvetrávaním kameňa vznikli krasové útvary. Zdroj: Dulla, M. - Moravčíková, H.: Architektúra Slovenska v 20. storočí. Bratislava 2002	HNP20/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
29	Sídliisko Predmostie		Nitra	Predmostie				Obytná štvrť tvorí vstupnú zónu do historickej časti mesta. Ide o kvalitný historizujúci socialistický realizmus od autorov M. M. Scheera, T. Gebauera a Š. Sojku, ktorý vznikol v rokoch 1955 - 1957. Na domoch sa vyskytujú formálne prvky typické pre obdobie vzniku (napr. francúzske okná, rímsy). Priestorové usporiadanie cituje archetypické predlohy symetrických námestí, parkov a ulíc s kolonádami a alejami. Zdroj: Dulla, M. - Moravčíková, H.: Architektúra Slovenska v 20. storočí. Bratislava 2002	HNP21/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
30	Dom mestský		Nitra	Štefánikova	8	49	1376	Objekt pochádzajúci z roku 1892; dátum vzniku je vyznačený v dlažbe podesty schodiska. Vznikol prestavbou klasicistického domu v eklektickom duchu. Z obdobia klasicizmu sa zachovala dvorová časť s obiehajúcou pavlačou. Zdroj: archív KPÚ	HNP22/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
31	Dom mestský		Nitra	Štefánikova	11	6	1523	Dvojpodlažný podpivničený objekt vznikol na dvoch starších parcelách; prešiel barokovou (zachovaná pivnica) a klasicistickou prestavbou (realizácia prepojenia pôvodných dvoch objektov, vytvorenie širokého uličného priečelia s centrálnym situovaným portálom) a ďalšími úpravami na konci 19. storočia (zvýšenie strešnej časti, postavené dvorové krídlo s pavlačovou ochodzou) a v 30. rokoch 20. storočia (upravované obchodné portály). Zdroj: archív KPÚ	HNP24/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
32	Dom mestský		Nitra	Štefánikova	15	8	1512/1	Dvojpodlažný objekt s dvorovým krídlom so zachovanou barokovo-klasicistickou dvojtraktovou dispozíciou 1. podzemného podlažia na pravej strane uličného krídla. Na konci 19. stor. bola realizovaná veľká prestavba (pripojenie pravej časti dvorového krídla) a ostatné dostavby pozdĺž ľavého parcellačného múru vznikali postupne až do 20. stor. Priečlie uličného krídla má zachované eklektické detaily z konca 19. stor. Uličné krídlo má zachované barokovo-klasicistické komíny. Zdroj: archív KPÚ	HNP26/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
33	Meštiansky dom		Nitra	Štefánikova	17	9	1511	Dvojpodlažný objekt s dvorovým krídlom a schodiskom na ľavej strane priechodu so zachovaným pôvodným kovovým zábradlím z konca 19. stor. Uličné priečlie má eklektický výraz z konca 19. stor. Zdroj: archív KPÚ	HNP27/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
34	Budova Centra voľného času Domino		Nitra	Štefánikova	63	36	2012	Bývalý živnostenský dom, postavený v r. 1927 - 1928 podľa projektu Milana Harminca. Ide o kompaktný dvojpodlažný objekt. Hlavný vstup tvorí trojica masívnych dverí s markízou. Reprezentačný ráz dávajú domu aj vysoké okenné otvory na poschodí. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP30/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
35	Obytný dom		Nitra	Štúrova	14, 16	1433	815, 816	Výrazný vysoký doskový dom so 101 bytmi. Pripomína Le Corbusierovu bytovú jednotku v Marseille tým, že stojí na podobných, sčasti voľných pylónoch. Autorom projektu je Michal Maximilián Scheer. Dom bol postavený v rokoch 1959-1965. Zdroj: Dulla, M. - Moravčíková, H.: Architektúra Slovenska v 20. storočí. Bratislava 2002	HNP31/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ

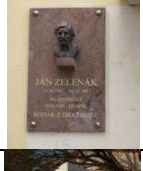

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or. č.	Súp. č.	Parcel. č.	Význam, stručná charakteristika	Evid. č., rozhodnutie Mesta o zápise
36	Druhý štátny obytný dom		Nitra	Štúrova	17-21	1409	2128/1	Blok tohto obytného domu plynulo nadväzuje na tzv. prvý štátny obytný dom situovaný na nároží Cintorinskej a Štúrovej ulice. Bol postavený v rokoch 1924-1926 podľa projektu Františka Krupku. Objekt preberá výšku rímsy a počet podlaží z nárožnej sekcie tzv. prvého štátneho obytného domu. Jednotlivé sekcie domu sú zoskupené na uzavretom pôdoryse dvora. Do ulice sa blok otvára nádvorím, ktorého vstupnú časť tvorí nízky objekt, pôvodne zrejme dom domovníka. Rožné sekcie domu pri hlavnom vstupe do nádvoria sú zvýraznené polkruhovými arkiermi. Dvorové fasády sú obohatené lodžiami s arkádami. Dom zdobí jemný rustikálny ornament v podobe červených hviezdíc. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP32/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
37	Železničná stanica s budovou skladu		Nitra	Staničná	6	1572	2740, 2717/1	Výpravná budova bola postavená okolo roku 1871. V roku 1898 Ján Tomaschek ml. rozšíril podľa vlastného projektu budovu stanice o kryté nástupisko. Súčasne zrenovoval staničnú reštauráciu. Prvý vlak ťahaný parným rušňom privítali v Nitre slávnostne 18.11.1876. Železničné spojenie fungovalo od roku 1881 so Šuranmi a Topoľčanmi, od roku 1897 s Hlohovcom a od roku 1898 s Leopoldovom. Predĺžením trate zo Šurian do Nových Zámkov v roku 1900 získala Nitra napojenie na hlavnú trať z Bratislavy do Budapešti. Železnica mala predovšetkým hospodársky význam (nakládky obilia, múky, cukrovej repy, sladu a vápenca, vykládky pšenice, uhlia, palivového dreva, piva a soli). V súčasnom interiéri je zachované hodnotné liatinové schodiskové zábradlie. V štítoch rizalitov sú umiestnené kruhové okienka s maľovanou paspartou, ktoré si zachovali pôvodné členenie. Okná fasád si taktiež zachovali pôvodné rámy so šesťtabličkovým členením. Budovy skladov boli postavené okolo roku 1908. Jedna z budov je zachovalejšia, s pôvodnými drevenými výplňami dverných otvorov a 50-tabličkovými oknami. Ide o autentickú stavbu dokresľujúcu charakter pôvodnej zástavby železničnej stanice. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP36/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
38	Budova starej sladovne a bývalý sklad pivovaru		Nitra	Štefánikova	71		4572, 4573	Pochádzajú z roku 1887. Staviteľom bol švajčiarsky továrnik Eduard Eckenstein - Schreder. Zdroj: Fusek, G. - Zemene, M. R.: Dejiny Nítry. Nitra 1998	HNP37/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
39	Budova bývalého kina Palace		Nitra	Radlinského	9	108	1556	Dvojpodlažná budova z roku 1924 susedí s pešou zónou. Autorom projektu bol Ing. Ignác Weil, otec izraelského výtvarníka a nitrianskeho rodáka Shragu Weila. V roku 1930 kúpil budovu podnikateľ Július Stark s cieľom adaptovať ju na moderné kino, ktoré by premietalo filmy aj so zvukom. Dovtedy sa v nitrianskych kinách premietali filmy s hudobným sprievodom. Na základe Weilových plánov dal Stark prerobiť premietacky a sprevádzkoval prvé zvukové kino na Slovensku. Prvým hraným zvukovým filmom bola americká snímka The singing fool (Spievajúci blázon) a premietala sa v marci 1930. Zdroj: Kolektív: Významné osobnosti Nítry. Nitra 1998	HNP38/2010; č. uznesenia 281/2010-MZ
40	Rodinný dom		Nitra	Horný palánok	7	696	76	Vznik rodinného domu sa predpokladá do obdobia 2. pol. 18. stor., prestavaný okolo pol. 19. stor. do súčasnej podoby. Výraznejšie zmeny boli realizované v 20. - 30. rokoch 20. stor. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP1/2012; č. uznesenia 115/2012
41	Kanónia		Nitra	Hradná	1	3106	61	Jadro objektu (pivnica) pochádza zo 17. stor. V 2. pol. 18. stor. bol postavený dvojkridlový prízemný objekt v pôdoryse L. Koncom 19. stor. prebehla radikálna prestavba, počas ktorej bol objekt vyvýšený o 1 podlažie a pôvodne prízemný dom predmestského typu sa zmenil na reprezentatívnu obytnú stavbu. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP2/2012; č. uznesenia 115/2012
42	Kanónia		Nitra	Hradná	2	1	39/2	Obytný dom postavený na stredovekom základe (zachovala sa kamenná pivnica ako súčasť predpokladaného pôvodného stredovekého nadzemného objektu zo 14. stor.). Zač. 18. stor. predpokladáme vznik trojkridlového prízemného objektu, upraveného v empírovom duchu v 1/4 19. stor. Ďalšia úprava realizovaná okolo r. 1900. Po r. 1950 bol objekt upravený z dôvodu nového využitia. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP3/2012; č. uznesenia 115/2012

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or. č.	Súp. č.	Parcel. č.	Význam, stručná charakteristika	Evid. č., rozhodnutie Mesta o zápise
43	Bytový dom		Nitra	Kupecká	2	1350	1337/3	Objekt situovaný na stredovekej parcele, so stavebným jadrom zo 16. stor., nesúci znaky rustikálneho neskorého baroka a biedermeyeru. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP4/2012; č. uznesenia 115/2012
44	Bytový dom		Nitra	Nám. Jána Pavla II.	1	1	93	Súčasný objekt stojí na parcele vzniknutej spojením dvoch starších stredovekých parciel. Na parcele sa nachádzajú dve samostatné pivnice, pričom jedna z nich sa na južnej strane napája na stredovekú pivnicu na susediacej parcele. Situovanie zachovaných pivničných priestorov vypovedá o urbanistickom vývoji Horného mesta v stredoveku. Súčasný nadzemný objekt vznikol pravdepodobne rozšírením staršieho renesančného domu o dvorové krídlo v baroku. Druhé dvorové krídlo vzniklo pravdepodobne v 1/4 19. storočia a celý objekt bol slohovo zjednotený. V 80. rokoch 20. storočia prebehli úpravy smerujúce ku skultúrneniu bývania. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP5/2012; č. uznesenia 115/2012
45	Kanónia		Nitra	Nám. Jána Pavla II.	6	6	38	Objekt stojí na stredovekej parcele, na ktorej sa predpokladá existencia renesančného objektu postaveného za mestskými hradbami z pol. 16. stor. Budova kanónie bola postavená v období baroka, stavebne upravená koncom 19. stor. a zač. 20. stor. V pol. 20. stor. bola modernizovaná. Začiatkom 21. storočia bol objekt zbúraný a nahradený replikou. Dnes je sídlom kardinála Korca. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP6/2012; č. uznesenia 115/2012
46	Dom mestský		Nitra	Ulica Pri Synagóge Farská	6 27A	1307	1391	Náročný meštiansky dom s barokovým jadrom a klasicistickým priečelím zo strany Farskej ulice. Stavebne upravovaný v poslednej 1/3 19. stor. a v 20. stor. V suteréne zachované klenby a arkádová chodba na 1. poschodí objektu. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP7/2012; č. uznesenia 115/2012
47	Bytový dom		Nitra	Pribinova	7	7	96	Meštiansky dom pochádzajúci z 2. pol. 18. stor. stojaci na parcele vzniknutej spojením dvoch stredovekých parciel. Na parcele sa nachádzajú pozostatky stredovekej pivnice s renesančnými úpravami, takže sa dá predpokladať, že tu stál starší objekt zničený počas vojenských útokov na hrad a Horné mesto. Barokový dom bol klasicisticky upravený v 1/4 19. stor. a v roku 1915 upravený v duchu secesie. V 2. pol. 20. stor. bol dom modernizovaný. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP8/2012; č. uznesenia 115/2012
48	Dom bytový		Nitra	Samova	5	972	114	Meštiansky dvojpodlažný dom z 19. stor. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP9/2012; č. uznesenia 115/2012
49	Dom bytový		Nitra	Samova	7	973	110	Jednopodlažný obytný dom z konca 19. storočia. Suterén bol pravdepodobne vybudovaný ako súčasť staršej zástavby parcely v 16. - 17. stor. Ide o typ malého mestského domu, ktorý nachádzame vo všetkých menších mestech v radovej zástavbe ulíc vznikajúcich mimo historických centier. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP10/2012; č. uznesenia 115/2012
50	Meštiansky dom		Nitra	Samova	10	981	76	Meštiansky dom vinohradnícko-hospodárskeho typu s jadrom pravdepodobne zo 16. stor., v 2. pol. 17. stor. prebehla 2. stavebná etapa. Súčasná dispozícia pochádza z obdobia barokovej prestavby datovanej do 2. 1/2 18. stor. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP11/2012; č. uznesenia 115/2012
51	Dom mestský		Nitra	Štefánikova	39	23	1479/1	Dvojpodlažný objekt z konca 19. storočia vznikol prestavbou objektu z barokového obdobia. V súčasnosti má objekt výraz v štýle novobaroka. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP12/2012; č. uznesenia 115/2012

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or. č.	Súp. č.	Parcel. č.	Význam, stručná charakteristika	Evid. č., rozhodnutie Mesta o zápise
52	Bytový dom		Nitra	Vazilova		1 1002	121	Jednopodlažný objekt zo začiatku 19. storočia, prestavaný okolo polovice 19. storočia. Okolo roku 1925 prebehli dispozičné úpravy, v závere 80. rokov 20. storočia realizovaná adaptácia objektu pre súčasné využitie. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP13/2012; č. uznesenia 115/2012
53	Bytový dom		Nitra	Východná		2 994	69	Obytný dom postavený na prelome 19. a 20. storočia v eklektickom štýle. Nesie znaky pseudoslohových architektur 2. polovice 19. storočia, vďaka čomu predstavuje kvalitnú miestnu architektúru. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP14/2012; č. uznesenia 115/2012
54	Meštiansky dom		Nitra	Východná		4 995	53/1	Meštiansky dom z 18. storočia, v 1. polovici 19. storočia vznikla dvojkrídlavá dispozícia, v 3. tretine 19. storočia vznikla trojkrídlavá dispozícia, v 20. storočí dostavali 4. krídlo a upravili funkčne interier. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP15/2012; č. uznesenia 115/2012
55	Kostol sv. Cyrila a Metóda		Mlynáre			58	681/1	Sakrálny objekt postavený v rokoch 1944-47. Moderná trojlod'ová bazilikálna stavba. Nad portálom sa nachádza reliéf sv. Cyrila a Metóda. V interiéri za hlavným oltárom je nástenná maľba "Kázanie Cyrila a Metóda" od E. Massányiho. Zdroj: Kol.: Súpis pamiatok na Slovensku. K - P. Bratislava 1968	HNP16/2012; č. uznesenia 115/2012
56	Historická komunikácia s mestskou studňou		Nitra	Na Vřšku			1258, 1173, 1186	Novoveká mestská komunikácia. Mestská studňa slúžila v novoveku Nitranom ako zdroj pitnej vody. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP17/2012; č. uznesenia 115/2012
57	Historická komunikácia		Nitra	Nám. Jána Pavla II.			44	Novoveká mestská komunikácia. Zdroj: archív KPÚ v Nitre	HNP18/2012; č. uznesenia 115/2012
58	Busta Františka Mojtu		Nitra	zasadacia miestnosť mestského úradu				Dar rodiny Mojtovcov Mestu Nitra; busta znázorňuje starostu mesta Nitry pôsobiaceho vo funkcii v rokoch 1932-1945. Dielo zhotovil akad. sochár Ivan Řehák. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HHP1/2012; č. uznesenia 115/2012
59	Kamenný kríž		Nitra	Kasalova ulica			2889	Pieskovcový kríž s ukrižovaným Kristom od neznámeho autora z 18. stor. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP19/2012; č. uznesenia 115/2012

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or. č.	Súp. č.	Parcel. č.	Význam, stručná charakteristika	Evid. č., rozhodnutie Mesta o zápise
60	Kamenný križ so stĺpom		Nitra	Štúrova ulica pri hypermarkete Tesco			7831/1	Križ s ukrižovaným Kristom na stĺpe. Pieskovcová plastika pochádza od neznámeho autora, dátum vzniku nie je známy. Dielo bolo reštaurované v roku 2000. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP20/2012; č. uznesenia 115/2012
61	Kamenný križ so stĺpom		Nitra	Štúrova ulica (Stavbár)			2283/3	Križ s ukrižovaným Kristom na stĺpe. Dátum vzniku nie je známy, dielo bolo reštaurované v roku 1935 a 2000. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP21/2012; č. uznesenia 115/2012
62	Kristus na križi		Nitra	priestranstvo vedľa Kostola sv. Štefana v Párovciach			6852	Kamenný križ s ukrižovaným Kristom osadený na kamennom stĺpe. Autor, ani rok vzniku diela nie je známy. Reštaurovanie prebehlo v roku 2000. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP22/2012; č. uznesenia 115/2012
63	Križ so stĺpom		Nitra	križovatka Kostolnej a Dolnočermánskej ulice			4930/3	Votivny kamenný stĺp rozdelený na podstavec s nápismi, stĺp s reliéfne zobrazenou ženskou postavou a križ s Ukrižovaným, ktorý dal postaviť statkár Joannes Zamecsnik s manželkou Zuzanou Molnár v roku 1772, obnovený v roku 1901 a 2009 (Mesto Nitra). Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP23/2012; č. uznesenia 115/2012
64	Mariánsky stĺp		Nitra	Svätoplukovo námestie			1578/3	Pieskovcová plastika pochádza z roku 1881, kedy ju dal opätovne zhotoviť biskup Augustín Roškováni sochárom Antonovi Brandlovi. Pôvodná socha, postavená mešťanmi v roku 1740 na pamiatku ukončenia morovej epidémie, bola v dezolátnom stave. "Brandlova" socha bola niekoľkokrát reštaurovaná, o čom svedčia nápisy na podstavci a taktiež premiestňovaná (Svätoplukovo námestie, Kalvária). Od roku 1989 je opäť súčasťou Svätoplukovho námestia, kde bolo jej pôvodné umiestnenie. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP24/2012; č. uznesenia 115/2012
65	Pamätník Ľudovíta Štúra		Nitra	Štúrova			817/3	Pamätná tabuľa s reliéfom. Autorom je akad. sochár Tibor Bártfay. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP25/2012; č. uznesenia 115/2012
66	Pamätník protikomunistického odboja		Nitra	trávnik pred mestským úradom			2073/4	Pamätník obetiam komunizmu v rokoch 1948-1989 zhotovený v roku 2005 firmou PP INVEST, NITRA, s.r.o. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP27/2012; č. uznesenia 115/2012
67	Pamätník víťazstva		Nitra	pred budovou Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja			1907	Pamätník pozostávajúci zo žulového podstavca a bronzovej sochy vojaka od akad. sochára Tibora Bártfaya. Dielo vzniklo v roku 1960. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP28/2012; č. uznesenia 115/2012

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or. č.	Súp. č.	Parcel. č.	Význam, stručná charakteristika	Evid. č., rozhodnutie Mesta o zápise
68	Pamätník "K lipám slobody"		Nitra	trávnatá plocha na Jesenského ulici			5432	Pamätník na počesť prijatia Ústavy Slovenskej republiky vznikol v roku 1992 v kamenosochárstve J. Šimonek Nitra. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP29/2012; č. uznesenia 115/2012
69	Pamätný kameň "Sv. Otec"		Janikovce	letisko			1131/8	Pamätník na pamiatku návštevy Jána Pavla II. v Nitre od akad. sochárky Zuzany Marciňovej-Hetminskej vznikol v roku 1996. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP30/2012; č. uznesenia 115/2012
70	Pamätník Jána Zelenáka		Dražovce	na priecheli základnej školy			3	Pamätná tabuľa s bustou venovaná akad. maliarovi J. Zelenákovi od akad. sochára Milana Marciňu zhotovená v roku 2007. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HHP2/2012; č. uznesenia 115/2012
71	Pamätník "Partnerské mestá"		Nitra	trávnatá plocha pred mestským úradom			2073/4	Sochárske dielo z prírodného kameňa obložené žulou na betónovom podstavci. Ide o umelecké zviditeľnenie partnerských miest mesta Nitra z autorskej dielne akad. sochára Milana Marciňu. Dielo vzniklo v roku 1998. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP31/2012; č. uznesenia 115/2012
72	Pamätník obetiam 2. sv. vojny		Nitra	Ulica Na Vršku			1260	Pamätník bol zhotovený v roku 1949, obnovený v roku 1998. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP32/2012; č. uznesenia 115/2012
73	Pieta		Nitra	náročie ulíc Mariánska a Piaristická			1186/3	Kamenná socha z 18. stor. od neznámeho autora. Dielo bolo zreštaurované v roku 1998 a umiestnené pred Kaplnkou sv. Michala na ulici Na Vršku. V roku 2010 bola socha premiestnená na svoje pôvodné miesto. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP33/2012; č. uznesenia 115/2012
74	Pieta		Nitra	Štúrova ulica			817/1	Pieskovcová socha od neznámeho autora. Rok vzniku je neznámy. Originál bol zreštaurovaný v roku 2004 a osadený na pôvodné miesto. Kópia sochy je osadená na mestskom cintoríne na hrobe p. Bógyovej, ktorá ju zachránila pred totálnou devastáciou. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP34/2012; č. uznesenia 115/2012
75	Plastika "Národ sebe"		Nitra	priestranstvo pred Domom služieb			817/1	Medená plastika od akad. sochára Jozefa Fizela z roku 1970. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP35/2012; č. uznesenia 115/2012

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or. č.	Súp. č.	Parcel. č.	Význam, stručná charakteristika	Evid. č., rozhodnutie Mesta o zápise
76	Plastika "Slnčný kotúč"		Chrenová	priestranstvo za obytným domom na Tr. A. Hlinku č. 32			904/36	Betónová plastika z roku 1979. Autorom je akad. sochár Dušan Dzurek. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP36/2012; č. uznesenia 115/2012
77	Plastika "Znovuzrodenie"		Nitra	priestranstvo pred FNSP			7220/15	Plastika z umelého kameňa od akad. sochára Stanislava Mikuša. Dielo vzniklo v roku 1992. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP37/2012; č. uznesenia 115/2012
78	Plastika "Optimizmus"		Nitra	Škultétyho ulica			7337/1	Plastika od akad. sochára Stanislava Mikuša. Dielo vzniklo v roku 1992. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP38/2012; č. uznesenia 115/2012
79	Plastika "Konštantín a Metod"		Nitra	Kráľovská ulica			31/4	Bronzové súsošie od akad. sochárky Ľudmily Cvengrošovej. Dielo vzniklo v roku 1990. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP39/2012; č. uznesenia 115/2012
80	Plastika sv. Jána Nepomuckého		Dolné Krškany	pred kostolom sv. Ondreja			381	Pieskovcové súsošie, pozostávajúce zo samotnej sochy sv. Jána Nepomuckého a dvoch anjelov po jeho stranách. Dátum vzniku súsošia nie je známy. V roku 1994 bolo dielo reštaurované akad. sochárom Mariánom Hruštincom a v roku 2003 boli vytvorené nové kópie anjelov reštaurátorom Tomášom Kucmanom. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP40/2012; č. uznesenia 115/2012
81	Plastika "Brána-Zoborské listiny"		Zobor	voľné priestranstvo pred Špecializovanou nemocnicou sv. Svorada Zobor,			2994/1	Dielo vzniklo v roku 1998. Tvori ho zvlnená plocha s úrvkami zoborských listín po stranách. V otvore obrysu štvorlistka je vsadená ženská postava držiaca roh hojnosti. Autorkou je akad. sochárka Zuzana Marciňová - Hetminská. Plastika je zhotovená z umelého bronzu, podstavec je z prírodného kameňa. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP41/2012; č. uznesenia 115/2012
82	Protest proti vojne		Nitra	park Sihoť			152/1	Sochárska kompozícia od akad. sochára Tibora Bártfaya znázorňujúca ženu-matku brániacu svoje hrajúce sa deti. Dielo vzniklo v roku 1964, v roku 1998 a 2008 bolo obnovené. Postavy detí sú odliate do bronzu, postava matky je zhotovená z epoxidu. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP42/2012; č. uznesenia 115/2012
83	Socha svätca (sv. Július ?)		Veľké Janikovce	juhovýchodný vstup do mestskej časti			1144/1	Torzo prícestnej pieskovcovej sochy z 1. 1/3 19. stor, obnovené v roku 1915 a 2010 (Mesto Nitra) . Ide pravdepodobne o zobrazenie sv. Júliusa (ojedinelé na Slovensku), ktorého kult priniesol do Janíkoviec v 18. stor. Andrej Rabček. Počas svojho pôsobenia vo farnosti Janikovce založil Kongregáciu sv. Anny a sv. Júliusa, ktorej prvým čestným členom bola panovníčka Mária Terézia (venovala farnosti časť relikvií sv. Júliusa nachádzajúcich sa vo Viedni). Po odchode Andreja Rabčeka z farnosti kult sv. Júliusa v Janíkovciach postupne upadal. V súčasnosti sa na pôvodnom mieste nachádza kópia sochy; originál je umiestnený vo vestibule mestského úradu. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP43/2012; č. uznesenia 115/2012
84	Socha T. G. Masaryka							Bronzová socha 1. československého prezidenta od akad. sochára Otta Guttfreunda. Podstavec navrhol Ing. arch. Vojtech Kerhát. Sochu odliala v roku 1927 do bronzu pražská firma Bartáková. Do roku 1938 bola socha umiestnená pred budovou Justičného paláca. V rokoch 1938 - 1945 ju vystriedala socha M. R. Štefánika a v roku 1947 bola socha Masaryka opätovne osadená na svoje pôvodné miesto. V roku 1949 bola opäť demontovaná a uložená v depozite Technických služieb Mesta Nitry. Socha bola v roku 1992 renovovaná a od uvedeného roku je vo výpožičke Zámku Topoľčianky. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HHP3/2012; č. uznesenia 115/2012

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or. č.	Súp. č.	Parcel. č.	Význam, stručná charakteristika	Evid. č., rozhodnutie Mesta o zápise
85	Socha V. I. Lenina		Nitra	areál Mestských služieb				Bronzová socha v nadživotnej veľkosti od akad. sochára T. Bártfaya. Pôvodne bola osadená na terajšom Svätoplukovom námestí, v súčasnosti je uskladnená v areáli Mestských služieb. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HHP4/2012; č. uznesenia 115/2012
86	Socha svätice		Nitra	Kalvária			3700/1	Pieskovcová socha zhotovená v roku 1745, renovovaná v roku 1922 a 1994. Originál je umiestnený vo vestibule mestského úradu. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP44/2012; č. uznesenia 115/2012
87	Súsošie Protest		Nitra	Svätoplukovo námestie			1582/11	Figurálna kompozícia so zaužívaným názvom "Snem vtákov" od akad. sochára T. Bártfaya je zhotovená z umelého kameňa. Ide o dielo s ekologickou tematikou. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP45/2012; č. uznesenia 115/2012
88	Socha Panny Márie s dieťaťom na stĺpe		Nitra	nárožie ulíc Kalvárska a Mariánska dolina			3516	Vápencová socha Panny Márie s dieťaťom pochádza z 19. stor., pieskovcový stĺp je starší. Oba artefakty pochádzajú z dielne neznámych autorov. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP46/2012; č. uznesenia 115/2012
89	Socha "Vir dolorum"		Nitra	Cabajská cesta - voľné priestranstvo pred budovou MED-ART			5199	Atypicky stvárnená postava Krista osadená na stĺpe bola zhotovená neznámym autorom v roku 1848. Pieskovcová plastika bola reštaurovaná v roku 1933 a 1994. Originál sa nachádza v mestskom archíve na Kyneku. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP47/2012; č. uznesenia 115/2012
90	Socha sv. Floriána		Nitra	Námestie Kráľovnej pokoja			2158	Socha z 19. stor. od neznámeho autora. Originál je umiestnený v mestskom archíve na Kyneku. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP48/2012; č. uznesenia 115/2012
91	Socha sv. Jána Nepomuckého		Nitra	Župné námestie			79/2	Pieskovcová socha na podstavci od neznámeho autora. Dátum vzniku nie je známy. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP49/2012; č. uznesenia 115/2012
92	Socha sv. Jána Nepomuckého		Chrenová	areál kostola sv. Martina			1	Pieskovcová socha na podstavci z 18. stor. Autor nie je známy. Dielo bolo obnovené v roku 1921, 1938 a 1970. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP50/2012; č. uznesenia 115/2012
93	Socha "Atlant"		Nitra	nárožie kanónie na Samovej ulici č. 16			70/1	Postava obra podopierajúca roh 2. podlažia budovy kanónie. Dielo vytvoril v roku 1820 akad. sochár Vavrince Dunajský. Autorovou predlohou bola mytologická postava titana Atlanta, ktorý bol bohmi prekliaty na večné podopieranie stĺpov držiacich oblohu. K nitrianskej soche sa viaže legenda o silnom kováčovi žijúcom v stredovekej Nitre, ktorý pomohol zachrániť Horné mesto pred Turkami. Socha je neoddeliteľnou súčasťou a hlavným poznávacím znamením národnej kultúrnej pamiatky - kanónie na Samovej 16. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP51/2012; č. uznesenia 115/2012

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or. č.	Súp. č.	Parcel. č.	Význam, stručná charakteristika	Evid. č., rozhodnutie Mesta o zápise
94	Socha "Pribina"		Nitra	Pribinovo námestie			89	Bronzová socha v nadživotnej veľkosti na žulovom podstavci od akad. sochára Tibora Bártfaya. Dielo predstavuje nitrianske knieža, ktorý vládol v Nitre v 9. stor. Socha bola zhotovená v roku 1989. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP52/2012; č. uznesenia 115/2012
95	Sochárska kompozícia na Cyrilometodskom námestí		Nitra	priestranstvo pred kostolom sv. Ladislava			1199	Kompozícia pozostáva z kópií 12 sôch apoštolov, križa, sochy Krista a súsošia tzv. Malej Kalvárie. Sochy zhotovil z pieskovca sochár Anton Brandl v rokoch 1870-1873, križ bol zhotovený neznámym autorom v roku 1762. Staršie je i súsošie tzv. Malej Kalvárie. V čase ich zhotovenia si ich kupovali významní nitrianski mešťania, ale aj cirkevné osoby. Súčasnú kompozíciu na námestí je zároveň pôvodným miestom osadenia, z ktorého boli sochy odstránené v 50. rokoch 20. stor. V 90. rokoch 20. stor. mestský úrad vyvinul úsilie o nájdenie a znovuosadenie kompozície na námestí. Šesť sôch apoštolov a socha Krista bolo nájdených v Jelenci, jedna socha sa našla v Ladicich. Všetky sochy boli v dezolátnom stave. V rokoch 1997-1998 Mesto Nitra začalo realizovať projekt "Dotvorenie Cyrilometodského námestia", v rámci ktorého boli nájdené sochy zreštaurované a chýbajúce sochy boli opätovne vymodelované na základe dobových fotografií. Koncepcia rozmiestnenia sôch nie je totožná s pôvodným rozmiestnením v 19. stor. z dôvodu súčasných rozdielov v teréne námestia a tomu prispôbnej architektonickej úpravy námestia v 20. stor. Zdroj: Odbor kultúry MsÚ.	HNP53/2012; č. uznesenia 115/2012
96	originály sôch z Cyrilo-metodského námestia		Nitra	sklad Kolégia piaristov v Nitre, Piaristická ul., vestibul MsÚ v Nitre				súbor 8 plastík z pieskovca od rakúskeho sochára Antona Brandla z rokov 1870 - 73, zdroj : odbor kultúry MsÚ v Nitre	HHP 1/2014, č.uznesenia 30/2014-MZ
97	originál sochy sv. Floriána		Nitra	archív MsÚ v Nitre, Ovocinárska ul., Nitra - Kynek		19		pieskovcová socha sv. Floriána z r. 1818 od neznámeho autora. Pôvodne umiestnená pred bývalým hotelom Tatra, dnes kópia na Cintorínskej ul., zdroj : odbor kultúry MsÚ v Nitre	HHP 2/2014, č.uznesenia 30/2014-MZ
98	originál sochy sv. Jána Nepomuckého		Nitra	sklad Kolégia piaristov v Nitre, Piaristická ul.		8		pieskovcová socha sv. Jána Nepomuckého z pred r. 1924 od neznámeho autora. Kópia sochy umiestnená na Župnom námestí, zdroj : odbor kultúry MsÚ v Nitre	HHP 3/2014 č.uznesenia 30/2014-MZ
99	originál sochy svätice		Nitra	vestibul MsÚ v Nitre, Štefánikova tr.		60		pieskovcová socha pravdepodobne sv. Alžbety Uhorskej z r. 1745 od neznámeho autora, kópia umiestnená na Kalvárskom vršku,zdroj : odbor kultúry MsÚ v Nitre	HHP 4/2014 č.uznesenia 30/2014-MZ
100	originál sochy sv. Júliusa		Nitra	vestibul MsÚ v Nitre, Štefánikova tr.		60		pieskovcová socha sv. Júliusa z r. 1812, renovovaná v r. 1915 a reštaurovaná v r. 2010. Kópia umiestnená v mestskej časti Nitra - Janikovce zdroj : odbor kultúry MsÚ v Nitre	HHP 5/2014 č.uznesenia 30/2014-MZ
101	originál sochy Vir dolorum		Nitra	archív MsÚ v Nitre, Ovocinárska ul., Nitra - Kynek		19		kamenná socha, reštaurovaná v r. 1994 akad.sochármi manželmi Marciňovými, kópia umiestnená na Cabajskej ceste v Nitre, zdroj : odbor kultúry MsÚ v Nitre	HHP 6/2014 č.uznesenia 30/2014-MZ

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or. č.	Súp. č.	Parcel. č.	Význam, stručná charakteristika	Evid. č., rozhodnutie Mesta o zápise
102	Židovský cintorín		Nitra	Pražská ul.			8 7682 - 7685	jeden z najväčších židovských cintorínov na Slovensku, nachádza sa tu vyše 5 000 náhrobných kameňov, mnohé sú cennými dokladmi dobového sochárstva, sú tu pochované viaceré významné osobnosti Nitry, zdroj : ŽNO v Nitre	HNP 7/2014 č.uznesenia 30/2014-MZ
103	Mestský cintorín		Nitra	Cintorínska ul.			2162 - 2164	najstarší cintorín v meste, pochováva sa na ňom už od roku 1780, v nasledujúcich rokoch bola zväčšovaná jeho plocha až do r. 1920, kedy získal dnešnú podobu. Súčasná kapacita cca. 6 000 hrobových miest, zdroj : odbor kultúry MsÚ v Nitre	HNP 9/2014 č.uznesenia 30/2014-MZ
104	Budova bývalého hotela Tatra		Nitra	Farská ul.	41	1315	1413/2	Budova postavená v r.1887. Starší Nitrania ju poznajú pod názvom Lakner, neskôr Slávia. Na tomto pozemku kedysi stál hostinec Zlatá hus. Dnes ako zrekonštruovaný Golden Hoffer hotel je dominantou nitrianskej pešej zóny a súčasťou pamiatkovej zóny mesta Nitry. zdroj : Fusek.G., Zemene M. : Dejiny Nitry, 1998, str.276	HNP 1/2015, č.uznesenia 283/2015 - MZ
105	Hydrocentrála		Nitra	rieka Nitra			4648/ 1,2,3,4,5	V r.1928 sa kvôli častým záplavám a stratám na úrode okolitých poli začalo s reguláciou rieky Nitry. Vodné dielo Nitra - hydrocentrála s 30 m dhým hradiacim valcom dokončené v r.1950. Vo vnútri dve Kaplanove turbíny, každá s výkonom 300kW. zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 2/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
106	Budova školy		Nitra	ul. J.Vuruma	2	2790	1262/2	zachovalý objekt najstaršej základnej školy v meste, ktorú postavili ako trojtriednu školu v r.1783. zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 3/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
107	Budova bývalej vodárne		Nitra	Mestský park Sihot'	3		164	Budova postavená v medzivojnovom období 20.stor. ako čerpacia stanica a strojovňa vodárne. Sprevádzkovaná v r. 1940, prestavaná v poslednej tretine 20.stor. zdroj : KPÚ v Nitre	HNP 4/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
108	Kaplnka sv. Urbana		Nitra	Murániho ul.			425/31	Kaplnka postavená v r. 1894 p. Antonom Karlánkom s patrocíniom sv. Antona, zrekonštruovaná v r. 1995. zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 5/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
109	Kaplnka sv. Urbana		Mlynáre	Šúdolská ul.			8632	Kaplnka postavená v r. 1763 majiteľmi šúdolských pivníc v barokovom štýle. Patrocínium sv. Urbana. Prestavaná v r.1941 zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 6/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
110	Kaplnka Panny Márie Lurdskej		Nitra	roh Kasalovej a Stračeij ul.			3702/1	Kaplnka postavená v r. 1913 miestnymi obyvateľmi v jednej z jaskýň vápencového brala Kalvárskeho kopca. Stavba vedená Dr. Jánom Kasalom, za pomoci dolnomestského kaplána Dr. Eugena Filkorna a s finančnou podporou Nitrianskej kapituly. zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 7/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
111	Sv. Ján Nepomucký		Veľké Janíkovce	areál Kostola sv. Petra a Pavla			10.2	kamenná socha od neznámeho autora, reštaurovaná v r. 2011-12. zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 8/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or. č.	Súp. č.	Parcel. č.	Význam, stručná charakteristika	Evid. č., rozhodnutie Mesta o zápise
112	Kaplnka sv. Anny		Dražovce	Ambrova ul.			8632	Pôvodne postavená ako socha v r.1776, obnovená v r.1886, neskôr domurovaná kamenná nika. Reštaurovaná v r. 2011-13. zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 9/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
113	Kamenný kríž		Nitra	roh ulíc Bottova a Golianova			6538	Kamenný kríž postavený Jánom Rečkom s manželkou v r. 1840, opravovaný v r.1896, 1947. zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 10/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
114	Drevený kríž		Nitra	Kostol Navštívenia Panny Márie na Farskej ul.		1303	1361	Drevený kríž zo 100-ročnej lípy vznikol ako dar Sv. Otcovi Jánovi Pavlovi II. pri návšteve Nitry v r. 1995. zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HHP 11/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
115	Proglas		Nitra	vstup do hradného areálu			33	Žulový pomník v tvare pyxidy s textom prekladu Proglasu - Konštantínovho veršovaného predslovu k svätému evanjeliu z r.2000 od akad.soch.Mariána Žilika. zdroj : odbor kultúry MsÚ v Nitre	HNP 12/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
116	Pamätník Andreja Hlinku		Chrenová	verejné priestranstvo, Tr. A. Hlinku			1364/3 1364/5	Bronzová tabuľa s reliéfom od akad. soch. Milana Marciňu, na žulovom podstavci z r.2014. zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 13/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
117	Tri klasy		Nitra	kruhový objazd, Štúrova ul.			7998/1	Dielo z eloxovaného hliníka od akad. soch. Alexandra Viku z r.1975 so symbolikou Nitry ako centra poľnohospodárstva. zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 14/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
118	Stély		Chrenová	roh ulíc Ľ. Okánika a Tr. A. Hlinku			1370/34	Plastika z umelého kameňa od akad. soch. Juraja Hovorku z r. 1981. zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 15/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
119	Krajina úrodná		Chrenová	Fatranská ul., bývalé kino Lipa			874/13	Dielo z r.1988 od akad. soch. Milana Marciňu so symbolikou poľnohospodárstva. zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 16/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
120	Kvet		Chrenová	Dlhá 56			839	Dielo od akad. soch. Milana Marciňu z r.1978. zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 17/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
121	Dva davy		Nitra	roh ulíc Dolnočermánska a Škultétyho			7239	Dielo od akad.soch. Stanislava Mikuša vzniklo ako súčasť výstavby sídliska Klokočina III. zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 18/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or. č.	Súp. č.	Parcel. č.	Význam, stručná charakteristika	Evid. č., rozhodnutie Mesta o zápise
122	Rodina		Chrenová	Fatranská ul., Poliklinika Chrenová	12		971/1	Figurálna kamenná kompozícia z r.1983 od akad. soch. Zuzany Marciňovej - Hetminskej. zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 19/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
123	Kamenný erb mesta Nitry		Nitra	sklad MsÚ v Nitre				Kamenný erb mesta Nitry od neznámeho autora pravdepodobne zo 16.stor., pôvodne umiestnený na jednej z verejných budov v centre mesta. Reštaurovaný v r. 2004. zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HHP 20/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
124	Kamenný kríž		Dolné Krškany	roh ulíc Dvorčianska a Novozámocká			168/1	Kamenný kríž z r.1793, opravovaný v r.1881. zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 21/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
125	súsošie sv. Anna a sv. Július		Veľké Janíkovce	areál Kostola sv. Petra a Pavla			10.2	Kamenné súsošie z r.1749 postavené z úcty k sv. Júliusovi. zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 22/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
126	Kamenný kríž		Nitra	svah vrchu Kalvária			3531	Kamenný kríž postavený pred r.1864, opravovaný v r. 1895. zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 23/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
127	Pamätník		Nitra	Štúrova ul., budova Krajskej prokuratúry v Nitre	9		2123	Pamätník od neznámeho autora s pôvodným textom "Nech žije mier medzi národmi. Preč s podpaľáčmi vojny!". V r.1996 uznesením MZ v Nitre zmenený na text "Na počesť obetiam bombardovania mesta Nitry 26.3.1945." zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 24/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
128	Radostné materstvo		Nitra	Špitálska ul, areál Fakultnej nemocnice Nitra	6		4538/ 33	Dielo akad. soch. Ludwika Korkoša z r. 1963 vzniklo ako súčasť fontány pred pavilónom nemocnice. zdroj : archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 25/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ
129	Hudobný pavilón		Nitra	Mestský park Sihot'			168/1	Secesný hudobný pavilón / altánok postavený začiatkom 20.stor. zdroj : KPÚ v Nitre, archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 27/2015; č.uznesenia 283/2015 - MZ

A - Hmotné nehnuteľné veci, profánne stavby

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or.č.	Súp.č.	Parcel.č.	Význam, stručná charakteristika	Evid.č., rozhodnutie mesta o zápise
130.	Meštiansky dom		Nitra	Farská ul.	15	1300	1319	Architekt: nezistený, realizácia: pol. 19. storočia. Pamiatková hodnota spočíva v súhrne historických, urbanistických, architektonických a umelecko-remeselných hodnôt. Dvojpodlažný dom so zachovanou uličnou fasádou druhého nadzemného podlažia je postavený na staršom základe s historickou pivnicou. Fasáda je z druhej polovice 19. stor., historizmus, s neoslohovým riešením priečelia, pravdepodobne s inšpiráciami v renesančnom dekoratívizme. Dodnes sú zachované všetky štukové prvky vrátane kamenných parapetov a kamenných nadokenných ríms. V jadre domu sa zachovalo pôvodné, funkčné a využívané kamenné schodisko s liatinovým zábradlím. V prejazde vedúcom do dvorovej časti sú zachované historické posuvné drevené dvere vedúce na schodisko. Na uličnej fasáde sú v rámci bytových priestorov zachované pôvodné okná s vnútornými okenicami (reštaurované v roku 2016). Zdroj: archív odboru kultúry MsÚ v Nitre; Nitrianske kultúrne dedičstvo, o.z.	HNP 1/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
131.	Dom Trejbalovcov		Nitra	Fraňa Mojtu	7	254	1798	Architekt: Václav Jiránek Staviteľ: Stavebné družstvo Nitra Projekt: 1922 / realizácia: 1923. Dom patrí v Nitre popri Štátnej obchodnej škole (dnes Spojená škola na Cintorínskej ul.) k najpríznačnejším prejavom rondokubizmu v meste. Ide o najhlbšie pochopenie pražského kubistického úsila v Nitre. V dome žila Ľudmila, rodená Trejbalová, neskôr Šapošnikovová-Aujeská, prvá slovenská pilotka. Zdroj: Novák, J., Pročka, R. Architektúra 20. st. v Nitre, str. 34	HNP 2/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
132.	Rodinné domy na Damborského ulici		Nitra	Damborské-ho	6, 8, 10, 12	1466 1467 1468 1469	2106- 2113/2	Architekt: Václav Jiránek Staviteľ: Stavebné družstvo Nitra Projekt: 1923 / realizácia: 1923. Domom dominuje centrálny rizalit, na ktorých uplatnil architekt základné dekoratívne prvky rondokubizmu, páry kruhových terčikov, rímsy a tiež rondokubistické oblúčky nad oknami v strešných štítoch. V dome na Damborského 8 žil Ján Damborský (1880 – 1923) kňaz, jazykovedec, autor Slovenskej mluvnice a gymnaziálny profesor, po ktorom bola ulica neskôr pomenovaná. Zdroj: Novák, J., Pročka, R. Architektúra 20. st. v Nitre, str. 34	HNP 3/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ

133.	Budova Okresného úradu, bývalého Krajského národného výboru		Nitra	Štefánikova tr.	69	39	1908	<p>Architekt: Štefan Zhorella Staviteľ: Pozemné stavby Nitra Projekt: 1955 / realizácia: 1956 Palác KNV (dnes sídlo OÚ) je najreprezentatívnejšou architektúrou v meste postavenou v duchu socialistického realizmu. Ustúpením budovy od ulice, dnešnej Štefánikovej triedy, vzniklo pred jej hlavným priečelím menšie námestie, na ktorom v roku 1960 pribudol pamätník oslobodenia mesta so sochou sovietskeho vojaka od nitrianskeho rodáka, akad. sochára Tibora Bartfaya. Väčšinu prvkov socialistického realizmu architekt sústredil na hlavné priečelie budovy. Zdroj: Novák, J., Pročka, R. Architektúra 20. st. v Nitre, str. 116-117</p>	HNP 4/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
134.	Obchodný dom Prior		Nitra	Štefánikova tr	48	73	1189	<p>Architekt: Ivan Matušík, Pavol Lichard, staviteľ: Pozemné stavby Nitra, projekt: 1967-1969/ realizácia: 1969-1974. Neskoromodernistickú stavbu predstavuje robustný kvadratický blok, ktorý nesie na svojich pilieroch železobetónová skeletová konštrukcia v duchu corbusierovských princípov modernej architektúry. Až do 90. rokov si OD udržal svoj pôvodný vzhľad. Uvoľňovaný keramický obklad bol nahradený ľahším plastovým. Výmenou majiteľov došlo aj k úpravám vnútorného členenia prevádzky. Odhliadnuc od toho je OD Prior jednou z najhodnotnejších stavieb 2. polovice 20. st. v Nitre. Zdroj: Novák, J., Pročka, R. Architektúra 20. st. v Nitre, str. 158-159</p> <p>Stavba v minulosti zásadným spôsobom svojim umiestnením narušila historickú, urbanistickú a architektonickú štruktúru mesta, ktorá tvorila jeho historickú identitu.</p>	HNP 5/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
135.	Divadlo Andreja Bagara		Nitra	Svätoplukovo námestie	4		1582/1	<p>Architekt: Juraj Hlavica, Mária Žitňanský, Štefánia Rosincová Staviteľ: Pozemné stavby Nitra Projekt: 1981-1983/ realizácia: 1982-1992, projekt divadla priamym zadaním získal Projektový ústav kultúry, kolektív Hlavica, Žitňanský, Rosincová. Projekt mal charakter ťažkej statickej monumentálnej neskoromodernistickej stavby, zároveň však už s prvkami postmoderny, uplatnenými v exteriéri aj interiéri. Stavba hmôt je vyvedená od základného kubusu. Monumentálny účinok divadla umocňuje kamenný obklad železobetónového skeletu a plášťa. Po prešovskom divadle bol objekt DAB druhou stavbou, ktorá po roku 1918 vznikla pre divadelné účely na Slovensku. Zdroj: Novák, J., Pročka, R. Architektúra 20. st. v Nitre, str. 171</p> <p>Stavba v minulosti zásadným spôsobom svojim umiestnením narušila historickú, urbanistickú a architektonickú štruktúru mesta, ktorá tvorila jeho historickú identitu.</p>	HNP 6/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ

B - Hmotné nehnuteľné veci, profánne stavby – umelecké plastiky, exteriérové sochy a súsošia

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or.č.	Súp.č.	Parcel.č.	Význam, stručná charakteristika	Evid.č., rozhodnutie mesta o zápise
136.	Pešia zóna s umeleckým inventárom		Nitra	Štefánikova tr.			1413/1	Pešia zóna nadobudla svoju novú tvár 15. apríla 1996. Slávnostne otvorená bola 5. 7. 1996. Architektonické riešenie aj s umeleckými dielami v duchu veľkomoravských tradícií vytvorili nitrianski architekti a výtvarníci zo združenia Nitrava pod vedením Ing. arch. Tibora Zelenického: Blatnický meč ako symbol mieru, Studňa z bronzu, Žulová fontána, Poklapy s motívom archeonálezov slovansko - avarského obdobia, Hudobné hodiny, Náročná pitná fontána - posedenie pri fontáne, Svätoplukove prúty. Zdroj: archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 7/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
137.	Medený kvet		Nitra	Vajanského	1	1551	2175/1	Lokalita: areál ZUŠ J. Rosinského v Nitre, vznik: 1968-71, autor: akad. sochár Tibor Bartfay Socha od nitrianskeho rodáka vznikla za účelom dotvorenia verejného priestranstva na sídlisku Chrenová v Nitre. Kvôli poškodeniu bola socha v roku 2010 z pôvodného miesta odstránená. Mesto Nitra vstúpilo v r. 2017 – 2018 do spoločného projektu so ZUŠ J. Rosinského v Nitre „Bartfay medzi nami“. Výsledkom snaženia bola obnova a opätovné osadenie sochy do verejného priestoru. Motívom medenej plastiky z rokov 1968-71 je kvet, zhmotnený pomocou monumentalizácie tvaru a hmoty. Predmetné dielo zastáva dôležité miesto v sochárskej tvorbe, pretože preukazuje autorov nový prístup k abstrahovaniu. Vzhľadom na dobu vzniku, celkovú tvorbu autora, možno plastikou Medený kvet zaradiť medzi najhodnotnejšie diela doby, realizované vo verejnom priestore mesta Nitry. Z dôvodu zásadnej zmeny pôvodnej lokality dielo po reštaurovaní v r. 2017 nebolo možné vrátiť na pôvodné miesto osadenia. Zdroj: archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 8/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
138.	Siréna		Nitra	Vajanského	1	1551	2175/1	Lokalita: areál ZUŠ J. Rosinského v Nitre, vznik: 1968-71, autor: akad. sochár Tibor Bartfay. Socha od nitrianskeho rodáka vznikla za účelom dotvorenia verejného priestranstva na sídlisku Chrenová v Nitre. Pôvodne bola situovaná nad betónovou vodnou nádržou pred obytným domom F, odkiaľ bola odstránená v roku 1999 v dôsledku poškodenia. Mesto Nitra vstúpilo v r. 2017 – 2018 do spoločného projektu so ZUŠ J. Rosinského v Nitre „Bartfay medzi nami“. Výsledkom snaženia bola obnova a opätovné osadenie sochy do verejného priestoru. Motívom plastiky je bájna morská panna, podľa gréckej mytológie žijúca na ostrove sirén, vábiaca svojim neodolateľným spevom námorníkov, aby ich zahubila. Majster tu pracuje so zjednodušovaním tvaru a hmoty, zbavuje dielo zbytočných detailov a foriem. Z dôvodu zásadnej zmeny pôvodnej lokality – betónová vodná nádrž sa prebudovala na detské pieskovisko – dielo nebolo možné vrátiť na pôvodné miesto. Zdroj: archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 9/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ

139.	Reč hudby / Ruky / Pocta hudbe		Nitra	Vajanského I (originál), sídl. Chrenová I. (kópia)	1	1551	2175/1	<p>Lokalita: areál ZUŠ J. Rosinského v Nitre (originál), sídl. Chrenová I, medzi blokmi bytových domov A a B (kópia). Vznik: 1968 - 69 autor: akademický sochár Tibor Bartfay. Betónová plastika od nitrianskeho rodáka vznikla v rokoch 1968-69 za účelom dotvorenia verejného priestranstva na sídlisku Chrenová v Nitre, odkiaľ bola kvôli poškodeniu odstránená v roku 2010. Mesto Nitra vstúpilo v r. 2017 – 2018 do spoločného projektu so ZUŠ J. Rosinského v Nitre „Bartfay medzi nami“. Výsledkom bola obnova a opätovné osadenie sochy do verejného priestoru. Motívom plastiky sú ruky, stvárnené od predlaktia až po jednotlivé prsty vztýčené vo vertikálnej polohe, boli poctou otcovi Júliusovi Bartfayovi a jeho dielu. V r. 2018 bol zreštaurovaný originál diela a zhotovený autorský odliatok bol osadený na pôvodnom mieste originálu. Plastikou Ruky možno zaradiť medzi najhodnotnejšie diela verejného priestranstva 60. rokov, ktoré na Slovensku v tom čase vznikli.</p> <p>Zdroj: archív odboru kultúry MsÚ v Nitre</p>	HNP 10/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
140.	Kinetická plastika		Nitra	Výstavná - výstavisko Agrokomplex, nádvorie medzi pavilónmi B a C	4	654	1 106	<p>Lokalita: výstavisko Agrokomplex, nádvorie medzi pavilónmi B a C, vznik:1971. Autor: Anton Cepka. Dielo je reprezentatívnym príkladom konštruktívno-kinetickej etapy autorovej monumentálnej tvorby z prelomu 60. a 70 rokov. Plastika je pohyblivou kompozíciou kruhových foriem vyplnených subtilným mriežkovým rastrom s tromi samostatne sa pohybujúcimi plnými plechovými diskami. Pre niektoré chýbajúce časti v súčasnosti nie je prezentovaná v kompletnom stave. Zdroj: Nitrianske kultúrne dedičstvo, o.z.</p>	HNP 11/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
141.	Cvičiace dievčatko / Dievčatko so švihadlom		Nitra	zelená plocha v križovatke ulíc Schurmannova, Ďurkova			949	<p>Lokalita: zelená plocha v križovatke ulíc Schurmannova, Ďurkova; vznik: 1966 Autor: akad. sochár Valér Vavro. Materiál: hydronárium. Plastika dievčatka z hydronária v životnej veľkosti preskakujúceho švihadlo je jednou z dvoch verzií tohto námetu, ktoré vytvoril v roku 1966 piešťanský sochár Valér Vavro pre Nitru ako výtvarné dotvorenie verejného priestoru nového moderného sídliska Párovce II. Autor patrí k významnej slovenskej výtvarnej generácii, tzv. Generácii 1909, ktorá od 40. rokov 20. storočia tvorila základy slovenského sochárstva.</p> <p>Zdroj: Nitrianske kultúrne dedičstvo, o.z.</p>	HNP 12/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ

C - Hmotné nehnuteľné veci, sepulkrálna – náhrobná architektúra (hroby, hrobky, náhrobky a náhrobníky)

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or.č.	Súp.č.	Parcel.č.	Význam, stručná charakteristika	Evid.č., rozhodnutie mesta o zápise
142.	Hrob s náhrobníkom IV – 17		Nitra	Mestský cintorín, Cintorínska ul.			2164	Hodnota: historická, spoločenská, umelecko-remeselná. Významná osobnosť – Demeter Ďurčanský (1855 – 3.3. 1922). Vyštudoval filozofiu a teológiu v seminári v Nitre. V novej ČSR 1918 sa stal rektorom tamojšieho teologického seminára, súčasne správcom Diecéznej knižnice, v r. 1921 veľprepoštom a generálnym vikárom. Patril medzi uvedomelých slovenských národovcov, po vzniku ČSR vznikla 10. decembra v Nitre Slovenská národná rada a do jej čela zvolili Demetera Ďurčanského. Nitra sa stala slovenským mestom a Demeter Ďurčanský sa o to pričínil. Zdroj: Pažitný, A.: Významné osobnosti Nitry. Nitra 1998, str. 34 - 36; archív KPÚ Nitra, Pročka, R.E.: Podnet na vyhlásenie nehnuteľnej veci za NKP. 2017	HNP 13/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
143.	Hrob s náhrobkom V – 99		Nitra	Mestský cintorín, Cintorínska ul.			2164	Hodnota: historická, spoločenská, umelecko-remeselná. Hrobka patrí pôvodne židovskému rodu. Alexander Verö (1830 – 1916) ako veľkopodnikateľ významne ovplyvnil hospodársku situáciu v meste a prispel k jeho rozvoju v oblasti poľnohospodárstva a priemyslu. Rodina vlastnila tovareň na hospodárske stroje: zariadenia do mlynov, liehovarov a tehelní a tiež zlievareň. Zdroj: archív KPÚ Nitra; Pročka, R.E.: Podnet na vyhlásenie nehnuteľnej veci za NKP. 2017	HNP 14/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
144.	Hrob VI – 331		Nitra	Mestský cintorín, Cintorínska ul.			2164	Hodnota: historická, spoločenská. Objednávateľ/zosnulí: rod. Trejbal / rod. Trejbal, Mojto. Významná osobnosť – Ludmila Šapošnikovová Aujeská, rod. Trejbalová (1906 – 1985), prvá slovenská pilotka. Za manžela si vzala ruského pilota a konštruktéra Nikolaja Šapošnikova. V roku 1930 ako prvá Slovenka zložila skúšky zo športového lietania. Manžel jej skonštruoval originálne ľahké lietadlo zvané „Vrabčiak“. Vyrastala v dome na ul. Fraňa Mojtu 7. Neskôr si za manžela vzala vplyvného nitrianskeho podnikateľa Jozefa Aujeského. Zdroj: archív KPÚ Nitra, Pročka, R.E.: Podnet na vyhlásenie nehnuteľnej veci za NKP. 2017	HNP 15/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
145.	Hrob s náhrobníkom VII – 100		Nitra	Mestský cintorín, Cintorínska ul.			2164	Hodnota: historická, spoločenská, umelecko-remeselná. Sloh: moderna. Významná osobnosť - František Mojto (1885 – 1971), pedagóg, autor učebníc, politik, starosta Nitry. Je autorom viacerých učebníc slovenského jazyka, literatúry, zemepisu. Ako reprezentant autonomistickej HSLS vykonával v r.1929-1935 funkciu poslanca Národného zhromaždenia v Prahe. 21. septembra 1932 ho zvolili za starostu Nitry. V tejto funkcii bol opakovane až do roku 1945. V Nitre prežil so svojou rodinou 49 rokov, počas ktorých všetko svoje úsilie i kontakty zamerl na povznesenie Nitry. Jedna z ulíc Nitry je pomenovaná jeho menom. Zdroj: Pažitný, A.: Významné osobnosti Nitry. Nitra 1998, str. 101-102; archív KPÚ Nitra, Pročka, R.E.: Podnet na vyhlásenie nehnuteľnej veci za NKP. 2017	HNP 16/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ

146.	Hrob s náhrobkom VIII – 899		Nitra	Mestský cintorín, Cintorínska ul.		2164	Hodnota: historická, spoločenská, umelecko-remeselná. Významná osobnosť - MUDr. József Chrenóczy-Nagy (1818 - 1892), hlavný župný lekár, prírodovedec, vyštudoval filozofiu vo Váci, medicínu v Pešti a vo Viedni. V r. 1848 – 1890 bol hlavným župným lekárom, zavádzal rôzne metódy boja s chorobami epidemického charakteru, najmä s cholérou. Založil Nitriansku lekársko – prírodovedeckú spoločnosť a neskôr Lekársko – lekárnický a prírodovedecký spolok. Úspešne reprezentoval Nitru vo svete medicíny a vedy. V r. 1886 sa stal kráľovským radcom, v r. 1858 členom Uhorskej akadémie vied. Publikoval množstvo rozsiahlych prác v oblasti medicíny. Bol tiež známym ornitológom Uhorska a priekopníkom tejto vednej oblasti na Nitriansku. Zdroj: archív KPÚ Nitra, Pročka, R.E.: Podnet na vyhlásenie nehnuteľnej veci za NKP. 2017; archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 17/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
147.	Hrob s náhrobkom IX – 218		Nitra	Mestský cintorín, Cintorínska ul.		2164	Hodnota: historická, spoločenská, umelecko-remeselná. Sloh: historizmus. Zosnulí: rod. Aujeszky. Členovia rodiny sú známi pre hospodársky významné podnikateľské aktivity v meste. V roku 1895 kúpil mlynár Jozef Aujeszky biskupský mlyn pod hradom na Sihoti a postavil nový turbínový mlyn s vlastným dynamom, ktoré dodávalo elektrinu pre 85 žiaroviek. V mlyne sa rozsvietilo prvé elektrické svetlo v Nitre (1904); Zdroj: archív KPÚ Nitra, Pročka, R.E.: Podnet na vyhlásenie nehnuteľnej veci za NKP. 2017; archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HNP 18/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
148.	Hrob s náhrobkom IX – 421		Nitra	Mestský cintorín, Cintorínska ul.		2164	Spoločný hrob rehole piaristov. Hodnota: historická, spoločenská, umelecko-remeselná. Sloh: historizmus. Okrem iných sú v spoločnom hrobe pochovaní: Imre Erdösi (1814 – 1890) rehoľný kňaz, pedagóg, hrdina bitky pri Branisku; Lajos Alleker (1851 – 1895) rehoľný kňaz, pedagóg, spisovateľ, botanik; Gellért Váry (1843 – 1929) rehoľný kňaz, pedagóg, spisovateľ, ako mladý napísal knihu o gréckom umení; PhDr. Cyril Mária Guniš (1901 – 1974) rehoľný kňaz, pedagóg, jazykovedec, autor jazykových učebníc. Zúčastnil sa protifašistického odboja, pomáhal židovským rodinám, za čo bol po vojne vyznamenaný vojenskou medailou Za zásluhy I. stupňa. Zdroj: archív KPÚ Nitra, Pročka, R.E.: Podnet na vyhlásenie nehnuteľnej veci za NKP. 2017. Pažitný, A.: Významné osobnosti Nitry. Nitra 1998, str. 53	HNP 19/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
149.	Hrob s náhrobkom IX – 422		Nitra	Mestský cintorín, Cintorínska ul.		2164	Hodnota: historická, spoločenská, umelecko-remeselná. Sloh: historizmus. Významná osobnosť – József Ronchetti (1839 – 1904), kominár, majster, zakladateľ hasičského zboru. Bol predsedom Uhorského krajinského kominárskeho zväzu, predsedom Hornouhorskej priemyselnej korporácie, ministerským priemyselným radcom, členom mestského zastupiteľstva a starostom obce Zobor. Významná osobnosť – Oszkár Ronchetti (1874 – 1959), kominár, majster, veliteľ hasičského zboru. Po vyhlásení ČSR zohral kľúčovú úlohu pri odovzdávaní mesta čs. vojsku, ktoré prišlo do Nitry 10. decembra 1918. Zdroj: archív KPÚ Nitra, Pročka, R.E.: Podnet na vyhlásenie nehnuteľnej veci za NKP. 2017; Pažitný, A.: Významné osobnosti Nitry. Nitra 1998, str. 121-123	HNP 20/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
150.	Hrob s náhrobkom XI – 1348		Nitra	Mestský cintorín, Cintorínska ul.		2164	Hodnota: historická, spoločenská. Významná osobnosť - Ján Mrva (1895 – 1980), mestský policajný komisár, publicista, historik, zberateľ, národovec Ako vojak čs. vojska sa v decembri 1918 dostal do Nitry, počas vpádu maď. vojsk na Slovensko sa postavil do čela mobilizácie v Nitrianskej župe. V r. 1926-1944 bol mestským policajným komisárom, pre účasť v protifašistickom hnutí bol gestapom väznený. Po Februári 1948 v rámci „akcie B“ s rodinou vystaňovaný, v r. 1963 sa vrátil do Nitry, písal články o histórii Nitry, bol známy zberateľ starých fotografií Nitry, pre ich veľkú historickú hodnotu boli použité v publikáciách k dejinám Nitry. Zdroj: Pažitný, A.: Významné osobnosti Nitry. Nitra 1998, str. 102 - 103	HNP 21/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ

151.	Hrob s náhrobníkom XI – 1238		Nitra	Mestský cintorín, Cintorínska ul.			2164	<p>Hodnota: historická, spoločenská</p> <p>Významná osobnosť- MUDR. Štefan Fraštacký (1900 – 1983), chirurg, zaslužilý lekár. Po bombardovaní Nitry 26. marca 1945 prejavil nadľudský chirurgický výkon, keď personál pod jeho vedením nepretržite operoval a zachraňoval životy okolo 1300 ťažko ranených. Po vojne sa nitrianska chirurgia stala známou na Slovensku i v európskom meradle. Po mnohých štúdiách a pokusoch použil hrubé črevo ako transplantát pri nahradení niektorých ľudských orgánov. Svojou priekopníckou prácou oboznamoval svet o Nitre – mieste svojho pracoviska a lekárskeho úspechu.</p> <p>Zdroj: Pažitný, A.: Významné osobnosti Nitry. Nitra 1998, str. 42 - 43</p>	HNP 22/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
152.	Hromadné hroby s náhrobíkmi XI - 614, 698	 	Nitra	Mestský cintorín, Cintorínska ul.			2164	<p>Hodnota: historická, spoločenská</p> <p>Dva spoločné hroby, v ktorých je pochovaných vyše 50 obetí bombardovania Nitry počas 2. sv. vojny. Mesto Nitra v r. 2009 odhalilo obetiam bombardovania na mestskom cintoríne pamätné tabule. Nápis na tabuliach náhrobíkov znie: „Na tomto mieste sú pochované obeť bombardovania mesta Nitry dňa 26.3.1945.“ Veľkou jarnou ofenzívou Červenej armády namierenej proti ustupujúcej nemeckej armáde boli 26. marca 1945 zasiahnuté medzi inými tržnica a hlavná ulica, v predveľkonočnom období plné ľudí. Presný počet strát na ľudských životoch sa dá ťažko zistiť, pretože boli medzi nimi okrem Nitranov aj prechádzajúci utečenci a návštevníci z okolitých dedín. Obete, ktoré si príbuzní neodviesli zo zhromaždišťa mŕtvol pri cintorínskej ohrade, pochovali spoločne v dvoch hromadných hroboch na mestskom cintoríne. V nedeľu 1.4. 1945 na základe rozkazu vykopali nitrianski chlapi 2 hromadné hroby, do ktorých poukladali obeť. V jednom hrobe bolo pochovaných vyše 30 a v druhom asi 25 ľudí. Pochovávanie sa vykonávalo pod dozorom ozbrojeného príslušníka Sovietskej armády. Podľa Štefana Košovana, ktorý knižne zdokumentoval tieto historické udalosti, sú oba hroby s náhrobíkmi jedinou pamiatkou na tragickú udalosť.</p> <p>Zdroj: archív odboru kultúry MsÚ v Nitre; Košovan, Š.: Nitra, druhé Coventry? Nitra, 2012, s. 60 - 79</p>	HNP 23/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ

D - Hmotné nehnuteľné veci, kombinované diela prírody a človeka / parky a záhrady, stromy a aleje...

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or.č.	Súp.č.	Parcel.č.	Význam, stručná charakteristika	Evid.č., rozhodnutie mesta o zápise
153.	Mestský park: Sihot', Nový park, Spojovací park		Nitra				141/1-20	<p>Rozprestiera sa na ploche 20 ha v severozápadnej časti mesta. Skladá sa z troch častí z rôznych časových období: najstaršia časť Sihot', Nový park a Spojovací park.</p> <p>Najstaršia časť Sihot' je z polovice 19. st.. Kompozícia parku bola prírodne – krajinárska s prvkami klasicizmu. Pešie trasy majú hviezdovitú dispozíciu s centrálnou Žabou fontánou od sochára Júliusa Bartfaya z r. 1935. Súčasťou parku v medzivojnovom období bolo kúpalisko s dvoma drevenými bazénmi. V osi hlavnej promenády bola postavená najcennejšia budova parku, výletná kaviareň v podobe zemianskej kúrie v klasicistickom štýle, ktorú dal postaviť biskup Jozef Wurum. Pred ňou na voľnom priestranstve bol postavený altánok, miesto tradičných ľudových veselíc a koncertov. Postupne pribúdali nové prvky ako pomník 1. sv. vojny od Alexandra Fintu, ktorý je národnou kultúrnou pamiatkou, detské ihrisko, gazdovský dvor s domácimi zvieratami a drevenými plastikami, voliéra so stádom danielov škrvniťých a muflónov. Z dendrologického hľadiska sú jednotlivé časti parku veľmi odlišné vekom i druhovým zastúpením stromov a kríkov. Park je v súčasnosti vyhľadávaným miestom oddychu a zábavy pre obyvateľov i návštevníkov mesta.</p> <p>Zdroj: Spoločnosť pre záhradnú a krajinnú tvorbu, archív KPÚ Nitra</p>	HNP 24/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
154.	Historické záhrady Horného mesta		Nitra				120 85 87 74 - 75 72 - 73 119 115 114 111/1 98 34 - 35 18 19 6/2	<p>Územie Horného mesta (hradný kopec) je od r. 1981 Mestskou pamiatkovou rezerváciou. Z hľadiska historického vývoja bolo 18.-19. st. obdobím stavebného rozmachu, kedy vznikli najvýznamnejšie stavby v barokovom, empírovom a klasicistickom slohu spolu s malebnými záhradami. Mnohé zo záhrad sú kvôli zložitej svažitej dispozícii riešené terasovaním vo dvoch až troch terasách. Nielen samotné záhrady, ale i ich celková urbanistická štruktúra sú ukážkou historickej zástavby a parcelácie stredovekého mesta. Nakoľko mnohé z nich sú súčasťou súkromných objektov, ich malebnosť a jedinečnosť sú ukryté pred zrakmi verejnosti. 1. Nádvorie Župného domu, Župné námestie/ 2. Záhrada Župného domu, Samova ulica/ 3. Záhrada Františkánskeho kostola s kláštorom, Samova ulica 4/ 4. Záhrada Domu Pro Meritae Queti, Samova ulica 12/ 5. Záhrada Veľkého seminára, Samova ulica 14/ 6. Záhrada Meštianskeho domu, Samova ulica 1/ 7. Záhrada Meštianskeho domu/botanická záhrada pri lekární, Samova ulica 12/ 9. Záhrada Meštianskeho domu, Samova ulica 9/ 10. Záhrada Malého seminára, Pribinovo nám. 5/ 11. Záhrada Kanonického domu, Nám. Jána Pavla II. 8/ 12. Záhrada Veľprepoštského paláca, Nám. Jána Pavla II. 5/ 13. Záhrady na južnom opevnení hradu – Bastióny/ 14. Gotická priekopa/ 15. nádvorie Biskupského paláca Zdroj: Spoločnosť pre záhradnú a krajinnú tvorbu, archív KPÚ Nitra</p>	HNP 25/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ

E - Nehmotné pamätihodnosti: historické udalosti

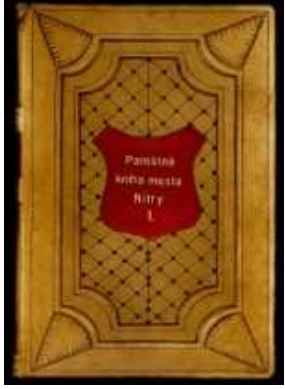
Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or.č.	Súp.č.	Parcel.č.	Význam, stručná charakteristika	Evid.č., rozhodnutie mesta o zápise
155.	r. 828 Prvý kresťanský kostol na území Slovenska		Nitra					<p>Knieža Pribina dal na svojom sídelnom majetku v Nitre, pravdepodobne na dnešnom hradnom kopci, postaviť r. 828 prvý kresťanský chrám, čím demonštroval svoj príklon ku kresťanstvu. Pribinov kostol je prvým historicky doloženým dokladom kresťanstva u Slovanov na území Slovenska. Kostol vysvätil salzburský arcibiskup Adalrám. Udalosť je zaznamenaná v spise <i>Conversio Bagoariorum et Carantanorum</i> (O obrátení Bavorov a Korutáncov). V spise z r. 871 sa píše: "Jemu (Pribinovi) posvätil niekdajší arcibiskup Adalrám kostol za Dunajom na jeho vlastnom majetku zvanom Nitrava". Nešlo o bezvýznamný kostolík, ale o riadnu murovanú stavbu pre kresťanský zbor v pohanskom kniežatstve. Príčiny vysvätenia kresťanského kostola v Nitre, nie sú úplne jasné. Najpravdepodobnejšie dal Pribina vysvätiť kostolík pre svoju manželku, ktorá bola pravdepodobne kresťanka, prípadne pre nemeckých osadníkov žijúcich v podhradí. O Pribinovi treba predpokladať, že bol pod vplyvom svojej manželky a stykom s bavorským nemeckým prostredím naklonený kresťanskej kultúre. Prvý významný dátum nielen pre Nitru, ale i celé územie Slovenska.</p> <p>Zdroj: Judák, V., Bednár, P. et al.: <i>Kolíška kresťanstva na Slovensku. Nitriansky hrad a katedrála sv. Emeráma v premenách času</i>. Bratislava, 2011, s.18, 120-122 Fusek, G.- Zemene, M.: <i>Dejiny Nitry od najstarších čias po súčasnosť</i>. Nitra, 1998, s. 92</p>	NP 1/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
156.	r. 880 Nitrianske biskupstvo		Nitra					<p>Nitra sa ako sídlo kniežat'a Svätopluka stáva pápežskou bulou <i>Industria tuae</i> vydanou pápežom Jánom VIII. v júni 880 sídlom biskupstva. Pápež Svätopluka kladie na roveň ostatným panovníkom kresťanskej Európy. Originálny text buly sa nezachoval. Opis je obsiahnutý v kódexe z Monte Cassina z 11. st. vo Vatikánskom apoštolskom archíve. V tomto liste tiež pápež ustanovuje Wichinga za 1. biskupa nitrianskej diecézy, schvaľuje používanie staroslovienskeho písma hlaholiky a starosloviencinu ako štvrtý liturgický (bohoslužobný) jazyk popri hebrejčine, gréčtine a latinčine, okrem evanjelia, ktoré sa malo čítať najprv po latincky a až potom po starosloviensky.</p> <p>Zdroj: Fusek, G.- Zemene, M.: <i>Dejiny Nitry od najstarších čias po súčasnosť</i>. Nitra 1998, s. 94</p>	NP 2/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
157.	9. júl 1852 1. návšteva cisára Františka Jozefa v Nitre		Nitra					<p>Cisár Fr. Jozef I. po prvý krát navštívil Nitru počas inšpekčnej cesty po hornouhorských župách. Pod slávoobránu pri mostoch panovníka pozdravilo mestské predstavenstvo v čele s mešťanom Fesťorácim, ktorý predniesol príhovor. Druhá slávoobrána stála pred Sieglerovým domom (na Kupeckej ulici). Bola to veľká udalosť pre Nitranov.</p> <p>Zdroj: Fusek, G.- Zemene, M.: <i>Dejiny Nitry od najstarších čias po súčasnosť</i>. Nitra 1998, s. 248</p>	NP 3/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
158.	5. september 1887 2. návšteva cisára Františka Jozefa v Nitre		Nitra					<p>Cisár Fr. Jozef I. po druhý krát navštívil Nitru pri príležitosti veľkých vojenských manévrov, ktoré sa konali v kasárňach pod Zoborom. Tie patrili medzi päť sústredovacích táborov Uhorska a vojenská posádka v Nitre v tom čase bola významným mestotvorným prvkom. Celý areál pojal 300 mužov, 300 koní a 1200 prechodných vojakov.</p> <p>Zdroj: archív odboru kultúry MsÚ v Nitre</p>	NP 4/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ

159.	2. september 1248 Potvrdenie najstarších privilegií Nitry		Nitra					Pamätným dňom mesta Nitry je 2. september, ustanovený pri príležitosti udelenia výsad nitrianskym mešťanom v roku 1248 uhorským kráľom Belom IV. za ich preukázané zásluhy v čase vpádu Tatárov. Nitra si tento pamätný deň, kedy sa stala kráľovským mestom, pripomína na mimoriadnom slávnostnom zasadnutí mestského zastupiteľstva udeľovaním ocenení Mesta Nitry i rôznymi kultúrno-spoločenskými akciami organizovanými mestom. Zdroj: Štatút Mesta Nitry, § 30a Pamätný deň mesta Nitry	NP 5/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
160.	11. december 1918 Začlenenie Nitry do Československej republiky		Nitra					10. decembra čs. vojsko obsadilo Nitru a v mestskom dome bez boja odovzdali správu z rúk Maďarskej národnej rady do rúk novoutvorenej Slovenskej národnej rady. Nad radnicou zaviala slovenská zástava ako symbol začlenenia mesta do Československej republiky. V nitrianskej SNR mali prevahu členovia Krajinskej kresťansko-socialistickej strany. Predsedom sa stal kanonik Demeter Ďurčanský. Už v momente vzniku získala dôveru reprezentantov maďarského obyvateľstva. Zdroj: archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	NP 6/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
161.	12. august 1923 Návšteva prezidenta 1. ČSR T.G. Masaryka v Nitre		Nitra					Nitru navštívil prezident Masaryk 12. augusta 1923 počas svojho letného pobytu na zámku v Topoľčiankach. Sprevádzali ho minister dr. Beneš, československý vyslanec v Paríži dr. Osuský, osobný tajomník dr. Kučera a plukovník Viktor Hoppe. Na námestí delegáciu privítal starosta Šebesta, župan dr. Jesenský, ako aj zástupcovia Sokola, poslanci či reprezentanti ďalších spolkov. Na slávnostnej schôdzi mestského zastupiteľstva za prítomnosti prezidenta bol Masaryk na dôkaz vďačnosti, úcty a oddanosti menovaný čestným občanom mesta Nitra. v sprievode členov Sokola presunul k stavbe mestského sirotinca, ktorý mal v budúcnosti niesť meno prezidentovej manželky Charlotty. T. G. Masaryk sa zúčastnil položenia základného kameňa, podpísal pamätnú listinu a na samotnú stavbu venoval 100 000 korún. Zdroj: archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	NP 7/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
162.	13. august 1933 Pribinove slávnosti v Nitre		Nitra					Konali sa pri príležitosti 1100. výročia vysvätenia Pribinovho prvého kresťanského kostola na území Slovenska (na základe vtedajšieho datovania vysvätenia Pribinovho kostola v r. 833). Pôvodne šlo o cirkevné slávnosti, nad organizáciou osláv však postupne prevzala kontrolu čs. vláda, ktorá z programu vylúčila účasť slovenských autonomistov, s cieľom demonštrovať československú národnú jednotu. Po slávnostných bohoslužbách A. Hlinka prečítal rezolúciu s požiadavkami na vyriešenie postavenia Slovákov autonómnou formou. Oslavy vďaka prítomnosti zahraničných novinárov mali ohlas i v medzinárodnej tlači. Pribinove oslavy deklarovali pred celou Československou republikou i európskou verejnosťou želanie Slovákov riešiť svoje postavenie priznaním prirodzených práv na sebaurčenie. V tom bol ich hlavný historický význam. Zdroj: Fusek, G.- Zemene, M.: Dejiny Nitry od najstarších čias po súčasnosť. Nitra 1998, s. 323-324	NP 8/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ

163.	26. marec 1945 Bombardovanie Nítry		Nitra				<p>Neočakávaný nálet sa začal 26. marca 1945 o 09.20 h. V predveľkonočné pondelňajšie predpoludnie sa v centre konali trhy, ulice boli plné ľudí. Ti sa pre oneskorené vyhlásenie leteckého poplachu nedostali včas do krytov. Celkovo 27 bombardovacích lietadiel zhodilo na mesto 166 bômb. Nálet sa konal v štyroch vlnách. Zničených bolo 48 budov, ďalších 289 bolo silne a 430 ľahšie poškodených. Zahynulo 345 ľudí, podľa dobovej tlače 366. Väčšinou to boli civilisti, vojakov bolo 13 – osem slovenských a päť nemeckých. Mesto Nitra v r. 2009 odhalilo obetiam bombardovania na mestskom cintoríne pamätné tabule. V dvoch hroboch leží spolu vyše 50 ľudí. Podľa Štefana Košovana, ktorý knižne zdokumentoval tieto historické udalosti, sú tabule jedinou pamiatkou na tragickú udalosť.</p> <p>Zdroj: Košovan, Š.: Nitra, druhé Coventry? Nitra, 2012, s. 60 - 79</p>	NP 9/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
164.	30. marec 1945 Oslobodenie Nítry		Nitra				<p>Veľká jarná ofenzíva 2. ukrajinského frontu s cieľom oslobodiť juhozápadné Slovensko sa začala 25. marca 1945 a bola namierená proti ustupujúcej nemeckej armáde. Súčasťou ofenzívy bolo bombardovanie Nítry, ktorého následky boli žiaľ veľmi tragické. 30. marca prenikli sovietske jednotky k mestu cez rieku Nitru od Veľkých Janíkoviec a po ceste od Horných Krškán. Posledný bojový odpor bol zlomený o 17. hodine - Nitra bola oslobodená. Zdroj: Fusek, G.- Zemene, M.: Dejiny Nítry od najstarších čias po súčasnosť. Nitra 1998, s. 332-334</p>	NP 10/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
165.	30. jún. 1995 Návšteva pápeža Jána Pavla II.		Nitra				<p>Najvyššieho predstaviteľa katolíckej cirkvi osobne uvítali vtedajší prezident Michal Kováč, primátor Nítry Vladimír Libant a nitriansky sídelný biskup Ján Chryzostom kardinál Korec. Návšteva sa stala pre Nitranov významnou udalosťou najmä z dôvodu, že bola jeho osobným želaním. V uvítacej reči nazval Nitru Betlehemom kresťanstva na Slovensku. Svätý otec si želal stúpiť na posvätnú pôdu Nítry z niekoľkých dôvodov, jedným z nich bolo vysvätenie prvého kresťanského kostola na území Slovenska v staroslávnej Nitre. Na jeho počesť sa priestor pred hradom premenoval na Námestie Jána Pavla II. a zdobí ho aj jeho socha. Zdroj: archív odboru kultúry MsÚ v Nitre</p>	NP 11/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ

F - Hnutel'né pamätihodnosti

Č.	Pamätihodnosť		K.ú.	Adresa	Or.č.	Súp.č.	Parcel.č.	Význam, stručná charakteristika	Evid.č., rozhodnutie mesta o zápise
166.	Listina z 8. septembra 1461			Krajinský archív v Budapešti				Najstaršia v origináli zachovaná listina vydaná Mestom Nitra, opatrená privesenou pečaťou mesta vo voskovej miske. Uloženie: Magyar Nemzeti Levéltár Budapest, Diplomatikai Levéltár č. 98 100) krajinský archív v Budapešti. Vzácnosť tejto listiny spočíva v tom, že celý stredoveký archív mesta bol zničený pri požiaroch mesta v rokoch 1553 a 1679. Zo stredoveku sa v origináli preto zachovali iba 2 listiny vydané mestom Nitra (druhá pochádza z roku 1507). Text listiny z roku 1461 je kvôli ošúchaniu slabšie čitateľný. Listinu vydal richtár Albert Vidoš a členovia mestskej rady Pavol (Kiš?), Albert Trombitáš, Martin Sitáš, Štefan Sartor, Matej Gerenčeri, Bartolomej Haraszt (?), ktorí svedčili o predaji vinice v Zoborských vinohradoch. Listina bola spečatená privesenou pečaťou mesta vo voskovej miske. Listina je zároveň ukážkou vyspelej kancelárskej činnosti mesta Nitra v stredoveku. Zdroj: Keresteš, P.: Najstaršia kniha mesta Nitry 1681-1693. Pramenná edícia najstaršej zachovanej mestskej knihy so štúdiami k starším dejinám mesta. Nitra: Mesto Nitra, 2018, s. 63.	HHP 1/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
167.	Zbierka cechových písomností mesta Nitry (1550) 1585 – 1920			Štátny archív v Nitre, Novozámoc-ká	273	47		Uloženie: Štátny archív v Nitre, Zbierka cechových písomností, fasc. Nitra. Ide o zbierku zachovaných cechových písomností mesta Nitra. Ich vzácnosť spočíva v tom, že staršie písomnosti mesta pred rokom 1681 boli zničené a preto je zbierka dôležitá pri poznaní života mesta, ktoré sa od 18. storočia zaradilo medzi významné hospodárske strediská. Zbierka tak dokumentuje hospodársky život mesta v staršom období, najmä činnosť miestnych cechov. Zbierka obsahuje najmä odpisy cechových artikúl niektorých nitrianskych cechov (gombičkári, halenári, krajčíri, kováči, kožušníci, mlynári, murári a kamenári, zámočníci) a niektoré sprievodné dokumenty (napr. cechovú zápisnicu nitrianskych pekárov 1792 – 1870). Zdroj: Keresteš, P.: Najstaršia kniha mesta Nitry 1681-1693. Pramenná edícia najstaršej zachovanej mestskej knihy so štúdiami k starším dejinám mesta. Nitra: Mesto Nitra, 2018, s. 122-125.	HHP 2/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
168.	Súbor písomností magistrátu mesta Nitry z rokov 1632 – 1922			Štátny archív v Nitre, Novozámoc-ká	273	47		Uloženie: Štátny archív v Nitre, fond Magistrát mesta Nitry. Súbor najstaršie zachovaných úradných písomností mesta Nitry z rokov 1632 – 1922. Písomnosti boli pre vedu objavené len v roku 2017, pričom informácie, ktoré obsahujú, dovtedy nikdy neboli zohľadnené pri výskume dejín mesta. Archívny fond obsahuje mimoriadne informácie k dejinám mesta Nitra, jeho mestskej správe, obyvateľom a historickej topografii od 17. storočia, ktoré doteraz neboli prevažne využité a čakajú na odborné spracovanie. Starý mestský archív Nitry bol odkrytý a pre historickú vedu objavený riaditeľom Štátneho archívu v Nitre Petrom Kerestešom v r. 2017. Časť nových informácií k dejinám mesta z uvedeného archívneho fondu bola publikovaná v monografii P. Keresteša Najstaršia kniha mesta Nitry 1681 – 1693. Zdroj: Keresteš, P.: Najstaršia kniha mesta Nitry 1681-1693. Pramenná edícia najstaršej zachovanej mestskej knihy so štúdiami k starším dejinám mesta. Nitra: Mesto Nitra, 2018, s. 9-36.	HHP 3/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ

169.	Konfirmácia mestských výsad z 5. mája 1632		Štátny archív v Nitre, Novozámokká	273	47	Uloženie: Štátny archív v Nitre, fond Magistrát mesta Nitry, inv. č. 1. Slávnostne vyhotovený originál konfirmácie mestských privilégií vyhotovený formou pergamenovej knihy s pozlátenou intituláciou. Ide o jedinú v origináli zachovanú konfirmáciu mestských výsad, ktorú si dali vyhotoviť mešťania pre ochranu svojich práv. V privilégii uhorský panovník Ferdinand II. prepísal a potvrdil mestu Nitra listinu svojho predchodcu Ferdinanda I. z 10. 7. 1557, v ktorej odpísal privilégia mesta udelené Belom IV. z 2. 9. 1248, odpísané a konfirmované Matejom Korvínom 13. 6. 1473 v odpise Nitrianskej kapituly z 2. 5. 1554 a tiež dohodu, ktorú uzavrel 23. 4. 1632 nitriansky biskup Ján Telegdy s mestom Nitra upravujúcu ich vzájomný vzťah. Zdroj: Keresteš, P.: Najstaršia kniha mesta Nitry 1681-1693. Pramenná edícia najstaršej zachovanej mestskej knihy so štúdiami k starším dejinám mesta. Nitra: Mesto Nitra, 2018, s. 18-20.	HHP 4/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
170.	Najstaršia zachovaná mestská kniha Nitry z rokov 1681 – 1750		Štátny archív v Nitre, Novozámokká	273	47	Uloženie: Štátny archív v Nitre, fond Magistrát mesta Nitry. Kniha je najstaršou zachovanou úradnou zápisnicou mesta a začína ňou celý rad zápisníc až do roku 1922. Obsahuje majetkovoprávne prevody medzi mešťanmi (predaje, kúpy, zálohy a výmeny) týkajúce sa ich nehnuteľností. Do knihy sa zapisovali aj iné druhy majetkovoprávných dokumentov, najmä testamenty, kontradikcie a úradné prohibície. Samotná kniha je mimoriadne vzácnou pamiatkou pre dejiny mesta Nitry. Je nielen jeho najstaršou zachovanou úradnou zápisnicou, ale mimoriadnym dokladom pre poznanie života mesta a jeho rodín a elit na konci 17. a v 18. storočí, o ktorých sme doteraz takmer vôbec nevedeli. poskytuje zaujímavé topografické údaje, informácie k výskumu urbanizmu mesta a samozrejme aj k sociálnym a hospodárskym dejinám mesta. Najstaršia časť knihy z rokov 1681 – 1693 bola publikovaná v roku 2018 P. Kerestešom v publikácii Najstaršia kniha mesta Nitry 1681-1693. Zdroj: Keresteš, P.: Najstaršia kniha mesta Nitry 1681-1693. Pramenná edícia najstaršej zachovanej mestskej knihy so štúdiami k starším dejinám mesta. Nitra: Mesto Nitra, 2018, s.239	HHP 5/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
171.	Najstaršia katastrálna mapa mesta Nitry z roku 1874		Štátny archív v Nitre, Novozámokká	273	47	Szab. Nyitra város térkepe 1874. Autor: Anton Waczulik. Uloženie: Štátny archív v Nitre, fond Krajský súd v Nitre. Výnimočnosť dokumentu spočíva v tom, že ide o najstaršie zachovanú mapu mesta s vyznačením parcelácie pozemkov, verejných budov a iných dôležitých objektov. Je významným prameňom pre poznanie pôvodného urbanizmu a historickej topografie mesta (aj k staršiemu obdobiu) spolu s príslušnými pozemkovými knihami k mape. Zdroj: Keresteš, P.: Najstaršia kniha mesta Nitry 1681-1693. Pramenná edícia najstaršej zachovanej mestskej knihy so štúdiami k starším dejinám mesta. Nitra: Mesto Nitra, 2018, s. 88-89.	HHP 6/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
172.	Pamätná kniha mesta Nitry (1918) 1935 – 1948		Štátny archív v Nitre, Novozámokká	273	47	Dvojzväzková kronika mesta Nitry: 1. zväzok 192 strán, 2. zväzok 187 strán. Uloženie: Štátny archív v Nitre, Nitrianska kronika vznikla z iniciatívy starostu Emila Šebestu a to na počesť vzácnnej návštevy prezidenta ČSR Tomáša Garyka Masaryka, ktorý navštívil Nitru 12. augusta 1923. Dôvodom jeho návštevy bolo polozenie základného kameňa pre stavbu mestského chudobinca. Prezident a jeho sprievod sa ako prví zapísali do Pamätnej knihy Nitry, ako sa vtedy kronika nazývala. Boli to minister zahraničných vecí Eduard Beneš, predstaviteľ ČSR v Spojených národoch amerických Štefan Osuský, poslanec Národného zhromaždenia Pavol Blaho, nitriansky župan Janko Jesenský a predstavitelia ministerstiev verejných prác a sociálnej starostlivosti. Na pravidelné zachytávanie mestských udalostí dal pokyn až starosta Karol Cobori v roku 1929. Písaním kroniky poverili českého profesora, Josefa Boháča. Jeho posledný zápis sa týkal noci z 21. na 22. decembra 1938 o tajnom odstránení sochy Tomáša G. Masaryka pred budovou súdu. Zdroj: archív odboru kultúry MsÚ v Nitre	HHP 7/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ

173.	Hlavná opona Divadla Andreja Bagara v Nitre			Svätoplukovo námestie	4			<p>Hlavná opona Divadla Andreja Bagara v Nitre je svojimi rozmermi a materiálom unikátna. Je to najväčší klasický tkaný gobelín (157 m²) v strednej Európe a ako klasický tkaný gobelín - pohyblivá opona, je najväčší na svete. Idea umeleckého stvárnenia čerpá z bohatej histórie starobylej Nitry, významného sídla panovníkov Veľkej Moravy. Autorom diela je akademický maliar Marián Prešnajder. Na gobelíne pracoval 9 rokov od r. 1980. Tkanie opony prebiehalo v gobelínke vo Valašskom Meziříží. Na jeseň r. 1989 bolo toto jedinečné dielo osadené na javisku DAB v Nitre. Zdroj: archív DAB v Nitre</p>	HHP 8/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ
174.	Kamenný erb mesta Nitry zo 16. st		Nitra	Štefánikova tr., Ponitrianske múzeum v Nitre	1	1		<p>Lokalita: Ponitrianske múzeum v Nitre, súčasť muzeálnej expozície, vznik: 1583 originál / 2018 kolorovaná kópia. Autor originálu neznámy / autor kópie Mgr. art. Marek Repáň. V origináli ide o mestský znak z bývalej Tureckej brány, najstarší reliéfny veľkorozmerný erb mesta Nitry, ktorý vykazuje vysokú umelecko-remeselnú aj výtvarnú hodnotu. V štvoroblúkovom štíte je v centrálnej časti zobrazená ohnutá pravá ruka odetá v článkovanom brnení, drží žrd', na ktorej je zástava. Vlajúca zástava je šikmo zakončená do hornej časti. V centrálnej časti zástavy je zobrazený ležatý dvojkríž. Štvoroblúkový štít lemujú kolopis, písaný v latinčine. V hornej časti sú skratky C.N. (Civitas Nitriensis) a latinský text: QVI SCIT OBEDIRE NOVIT IMPERARE, čo vo voľnom preklade znamená: Kto vie poslúchať, vie aj vládnuť. Tento kolopis pravdepodobne súvisí s aplikáciou erbu na mestskú bránu. Niektoré pramene uvádzajú, že vročenie 1583 v štíte erbového poľa je pravdepodobne sekundárne. Erb je vysekaný z hutného leštiteľného vápenca ružovkastej farby o rozmeroch 39 cm x 54 cm. Originál erbu je po zreštaurovaní bez farebnej úpravy povrchu. Kamenná hmota je prezentovaná vo svojej lomovej farebnosti. Kópia erbu z umelého kameňa je zrekonštruovaná v pôvodnej farebnosti. Rok 1583 môže (aj nemusí) byť rokom výstavby Tureckej brány. Ide o doteraz najstaršie monumentálne zobrazenie nitrianskeho mestského symbolu. Zdroj: SNM – Múzeum Bojnice, archív odboru kultúry MsÚ v Nitre</p>	HHP 9/2021; č. uznesenia 128/2021-MZ